

Možnosti uplatnění tělesně postižených občanů v průmyslu komerční bezpečnosti

Possibilities of employment of handicapped people in industry of
commercial security

Bc. Michal Mašek

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michal MAŠEK**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Možnosti uplatnění tělesně postižených občanů
v průmyslu komerční bezpečnosti**

Zásady pro vypracování:

1. Seznámit se s problematikou tělesně postižených v soukromé bezpečnostní službě (právní normy, dotace).
2. Specifikovat možnosti a omezení tělesně postižených (těžké manuální práce, přestávky, upravené pracoviště).
3. Analyzovat dnešní trh práce SBS, a možnosti tělesně postižených na něm (počet tělesně postižených zaměstnanců, nezaměstnaných v krajích).
4. Vypracovat schématicky s jaký druhem postižení se slučuje/vylučuje daná profese v SBS (klady/zápory jednotlivých pozic).
5. Zpracovat schématicky odchylky od běžných pracovníků pro vybrané povolání.
6. Schéma vhodně podpořit názorným materiálem (přizpůsobení pracoviště a prostředků).

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. HOLOUŠOVÁ, D. -- KROBOTOVÁ, M. Diplomové a závěrečné práce. 1 vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, 2004. 117 s. ISBN 80 -- 244 -- 0458 -- 3.
2. ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street Survival). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001. 357 s. ISBN 80 -- 86244 -- 19 -- 9.
3. GRUBER, D. Zlatá kniha komunikace. 1. vyd. Ostrava: Repronis Ostrava, 2005. 249 s. ISBN 80 -- 7329 -- 092 -- 8.
4. NÁCHODSKÝ, Z. Nebojte se bránit. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2006. 336 s. ISBN 80 -- 86795 -- 43 -- 8.
5. MALÁNÍK, Z. -- JANKOVÝCH, R. Zbrojní průkaz. Aktuální testové otázky ke zkoušce odborné způsobilosti. 1. vyd. Brno: Nosova tiskárna, 2007. 100 s. ISBN 978 -- 80 -- 239 -- 9470 -- 4.
6. NOVOTNÝ, F. Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit? 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006. 114 s. ISBN 80 -- 86920 -- 10 -- 0.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

19. února 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

7. června 2010

Ve Zlíně dne 19. února 2010

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále jen OZP) v průmyslu komerční bezpečnosti (dále jen PKB). V první kapitole jsou vysvětleny pojmy, jejich základní rozdělení, příspěvky, o které je možno zažádat a základy v oblasti práva týkajícího se problematiky. Na to navazuje druhá kapitola s psychologickými aspekty vstupu OZP na trh práce, srovnáním posuzování invalidity v Evropě a České republice. Tato kapitola také obsahuje analýzu trhu práce, možné překážky pro OZP při hledání zaměstnání, použití speciálních pomůcek, úpravy pracoviště a režimových opatření usnadňujících OZP výkon povolání. Třetí kapitola se zabývá konkrétními pozicemi a OZP, které na nich pracují a jsou zde také uvedeny způsoby přijímání pracovníků v PKB. Čtvrtá kapitola je úzce spjata s předchozí kapitolou a jsou zde uvedeny základní typové pozice, vybraná postižení a následně je zhodnoceno, na kterých pozicích je možno pracovat s danými postiženími.

Klíčová slova: osoba se zdravotním postižením, průmysl komerční bezpečnosti, zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

ABSTRACT

This thesis is focused on the employment of person/people with disability (PD) in the industry of commercial security (ICS). The first chapter covers explanation of used terms and their basic division, issue of allowances that can be applied for and the basis of the law concerning this topic. Next comes the second chapter with the psychological aspects of PD with relation to an entry of the labor market, comparison of view of disability in Europe and in the Czech Republic. This chapter also contains an analysis of the labor market, potential obstacles for PD during job search, use of special equipment, workplace adjustments and routine measures to ease the PD everyday work. The third chapter deals with particular positions and PD, who works at these positions and there are as well described hiring methods used in the ICS. The fourth chapter is closely linked with the previous chapter. It refers to basic types of positions, selected disabilities and subsequently is evaluated which positions are appropriate for people with particular disabilities.

Keywords: person/people with disability, industry of commercial security, employment of people with disability.

Rád bych poděkoval vedoucímu mé diplomové práce **Ing. Zdeňku Maláníkovi** za jeho odbornou pomoc, věcné rady a vedení během tvorby této práce. Dále bych rád poděkoval své rodině a všem blízkým za psychickou podporu, jež se mi dostávalo jak při tvorbě této práce, tak i během celého studia. Dále bych rád poděkoval společností **Agentura PANCÉŘ s.r.o.**, a zejména agentuře **INTEGRA VD** a všem jejím pracovníkům, kteří byli tak ochotní a věnovali trochu svého času a trpělivě odpovídali na mé otázky.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- § že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- § že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1. POJMY, PŘÍSPĚVKY, PRÁVO	11
1.1. POJMY	11
1.1.1. Zdravotní postižení	11
1.1.2. Tělesné postižení	16
1.2. PŘÍSPĚVKY	19
1.2.1. Příspěvky pro zlepšení kvality života.....	20
1.2.2. Invalidní důchod	21
1.2.3. Příspěvek na rekvalifikaci.....	23
1.2.4. Příspěvek zaměstnavatelům na speciální pracovní místa.....	23
1.2.4.1. Příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa	23
1.2.4.2. Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa.....	24
1.2.4.3. Příspěvek na zřízení chráněné pracovní dílny	24
1.2.4.4. Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné pracovní dílny	24
1.2.4.5. Příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa.....	24
1.3. PRÁVO.....	25
1.3.1. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením - §67 Zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)	25
1.3.2. Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením - §78 Zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)	27
1.3.3. Koncesovaná živnost - Příloha č. 5 k zákonu č. 455/1991 Sb.	28
1.3.4. Povinnost zaměstnavatelů s více jak 25-ti zaměstnanci - §81-84 zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)	30
2. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A PRACOVNÍ TRH	33
2.1. PSYCHOLOGIE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	34
2.1.1. Zjištění postižení.....	34
2.1.2. Ergoterapie.....	36
2.1.3. Pozitiva vlivu práce na psychiku osoby se zdravotním postižením.....	36
2.2. POSUZOVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V EVROPĚ.....	37
2.3. ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	41
2.3.1. Trh práce.....	41
2.3.2. Možné překážky při hledání zaměstnání	43
2.3.3. Úpravy pro osoby se zdravotním postižením	47

II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	50
3. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V PRŮMYSLU KOMERČNÍ BEZPEČNOSTI	51
3.1. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V PRAXI	52
3.2. PŘIJÍMÁNÍ NOVÝCH PRACOVNÍKŮ	59
3.2.1. Inzerát	59
3.2.2. Převedení objektu pod jinou bezpečnostní agenturu.....	59
3.2.3. Osobní docházka	60
3.2.4. Dosažení důchodového věku lidí z firmy na hlídaném objektu.....	60
3.2.5. Přijetí nového pracovníka.....	60
4. ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ NA JEDNOTLIVÝCH PRACOVNÍCH POZICÍCH	62
4.1. SPECIFIKACE TYPOVÝCH POVOLÁNÍ PRŮMYSLU KOMERČNÍ BEZPEČNOSTI	62
4.1.1. Bezpečnostní pracovník	62
4.1.2. Bezpečnostní technolog	63
4.1.3. Detektiv vyšetřovatel.....	65
4.1.4. Strážný	67
4.1.5. Vrátný	70
4.1.6. Pracovník dohledového centra	73
4.1.7. Technik poplachových systémů	75
4.2. ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ	78
4.2.1. Tělesné postižení	78
4.2.2. Vnitřní postižení	79
4.2.3. Zrakové postižení	81
4.2.4. Sluchové postižení.....	81
4.2.5. Duševní postižení.....	82
4.2.6. Mentální postižení.....	83
4.3. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA TYPOVÝCH POZICÍCH.....	83
4.3.1. Příklady z INTEGRA VD	84
4.3.2. Možnosti uplatnění osob se zdravotním postižením v průmyslu komerční bezpečnosti.....	85
ZÁVĚR	91
CONCLUSION	93
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	95
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	98
SEZNAM GRAFŮ	99
SEZNAM TABULEK	100
SEZNAM PŘÍLOH.....	102
5. PŘÍLOHA P I: ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ ODŮVODŇUJÍCÍ PŘIZNÁNÍ MIMOŘÁDNÝCH VÝHOD.....	103

ÚVOD

V diplomové práci se věnuji problematice zaměstnávání osob se zdravotním postižením v průmyslu komerční bezpečnosti. Původní koncept práce byl zaměřen pouze na tělesně postižené, ale vzhledem k zastoupení i jiných zdravotních postižení v PKB byl zobecněn na OZP. OZP jsou zaměstnávány běžně a ani v PKB to není výjimkou a téma jsem si zvolil, abych zvýšil informovanost veřejnosti a převážně OZP o možnostech uplatnění v PKB.

Jako student bezpečnostních technologií mám vztah k bezpečnosti a v mé rodině jsou OZP, tudíž doufám, že skrze tuto práci lépe pochopím jejich situaci a případně mohu touto prací pomoci nejenom jim, ale i ostatním OZP.

Vzhledem k nedostatečné informovanosti veřejnosti o problematice OZP obecně a jejich zaměstnávání bych touto prací hlavně rád zvýšil povědomí o možnostech zaměstnat OZP. Podle statistik Ministerstva práce a sociálních věcí ročně v České republice přibude 200 lidí, kteří zůstanou těžce zdravotně postižení důsledkem úrazu.

Cílem této práce je informovat o problematice a na skutečných lidech ukázat, že je možné pracovat v PKB i se zdravotním postižením, a to i v případě těžších postižení. Většinou je práce pro OZP závislá na vůli pracovat a možnostech, které skýtají zaměstnavatelé.

Během tvorby této práce jsem největším úskalím shledal uzavřenost v oblasti PKB. Povětšinou je rozebírána problematika OZP nebo pracovního trhu, ale jen málo informací je k zaměstnávání OZP v PKB na základě jejich postižení.

Metodou analýzy jsou z velké části zpracovány první dvě kapitoly. Třetí kapitola je zpracována na základě terénního výzkumu. Pro tvorbu čtvrté kapitoly je využito metody syntézy, indukce, dedukce a kompilace. Pro tvorbu závěru je užito metody syntézy.

Práce je rozdělena do čtyř navzájem na sebe navazujících kapitol. Pro vhodné pochopení celkového konceptu práce je doporučeno nepřeskakovat kapitoly, ale pročítat je postupně. Nelze plně pochopit problematiku zaměstnávání OZP bez znalosti základních pojmů, příspěvků, práva, trhu práce a OZP.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. POJMY, PŘÍSPĚVKY, PRÁVO

Tato první kapitola se zabývá úvodem do problematiky a je rozdělena do tří podkapitol, kdy v první části jsou vysvětleny základní pojmy, jako je zdravotní postižení, tělesné pojištění a jejich dělení, definovány osoby se zdravotním postižením a osoby zdravotně nezvýhodněné. Další část je věnována seznámení se základními příspěvků, o které je možno si zažádat, a to nejen pro osoby se zdravotním postižením (dále jen OZP), ale také pro zaměstnavatele OZP. Poslední část je věnována základnímu právnímu minimu týkajícího se OZP, jejich zaměstnávání a zákony spjatými s prací v průmyslu komerční bezpečnosti (dále jen PKB).

1.1. Pojmy

Základem pochopení jakékoliv oblasti je úvod do problematiky a vysvětlení základních pojmů. Mezi nejzásadnější zcela jistě patří vysvětlení pojmů: **tělesné postižení** a **zdravotní postižení**, které jsou spolu velmi úzce spjaty.

1.1.1. Zdravotní postižení

Zdravotní postižení je určitý rozdíl ve zdravotním stavu člověk oproti normálu, který jej omezuje v některém aspektu života, např. rodina, práce, sociální vztahy, pohyb, celkově vzato snižuje **kvalitu života**.

Rozdělení dle Národní rady zdravotně postižených ČR podle jednotlivých komor:

osoby s tělesným postižením

- postižení horních končetin,
- postižení dolních končetin,
- omezení mobility/lokomoce,
- postižení páteře,
- částečná nebo plná imobilita (vozičkáři).

osoby s vnitřním postižením

- alergie,
- diabetes,
- nemoci srdeční a cévní,
- poruchy řeči,
- roztroušená skleróza.

osoby se zrakovým postižením

- slabozrakost (lehká, střední, těžká),
- nevidomost (praktická, barvocit, světlocit, totální).

osoby se sluchovým postižením

- ohluchlí (ztráta sluchu až po rozvinutí mluvené řeči),
- nedoslýchaví (různorodá skupina - lehká, střední, těžká nedoslýchavost),
- prelingválně neslyšící (osoby, které se narodily plně neslyšící nebo ztratily sluch před rozvojem řeči).

osoby s duševním postižením

- poruchy nálad – deprese,
- schizofrenie,
- neurotické poruchy.

osoby s mentálním postižením

- osoby s poruchami autistického spektra,
- lehké postižení,
- střední postižení,
- těžké postižení.

osoby s kombinovaným postižením

- typickým zástupcem je např. pacient po dětské mozkové obrně, kdy dvě třetiny dětí spolu s mentálním postižením jsou postiženy i motoricky.

Dalším kritériem rozdělení zdravotně postižených je možno dle míry postižení:

- **lehké,**
- **středně těžké,**
- **těžké,**
- **velmi těžké.**

Zdravotní postižení, ať už vrozené, nebo pokud se vyskytne v průběhu let, významně změní dosavadní život osoby. Jen málokdo si dovede představit, že by se mu něco stalo a musel by během okamžiku přehodnotit svůj život, své návyky, vzdát se některých činností a za jiné těžce bojovat, aby je také neztratil. Troufám si říci, že vrozené zdravotní postižení je pro daného člověka snazší, neboť nic jiného nezná a dá se říct, že je to pro něj „přirozený stav“, na který je zvyklý, a potýká se s ním celý život. Pro člověka, kterému se něco stane v průběhu života, je to náhlá nekontrolovatelná změna a vzhledem k tomu, že dříve znal život bez omezení, život před postižením, je pro něj těžší se s tím vyrovnat a přizpůsobit se.

Dle zákona č.435/2004 Sb. o zaměstnanosti §67 jsou **osoby se zdravotním postižením** definována následujícími způsoby:

- a) orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními ve třetím stupni (dále jen "osoby s těžším zdravotním postižením"),
- b) orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními v prvním nebo druhém stupni,
- c) rozhodnutím úřadu práce uznány zdravotně znevýhodněnými (dále jen "osoby zdravotně znevýhodněné").

Za **osobu zdravotně znevýhodněnou** je dále považována fyzická osoba, která má zachování schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výtěžnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Mezinárodní klasifikace vad, postižení a znevýhodnění od Světové zdravotnické organizace z roku 1980 uvádí následující definice:

Vada (Impairment);

- jakákoliv ztráta nebo abnormálnost psychologické, fyziologické nebo anatomické struktury a funkce.

Postižení (Disability);

- jakékoliv omezení nebo ztráta (vyplývající z vady) schopnosti jednat a provádět činnosti způsobem nebo v mezích, které se pro lidskou bytost považují za normální.

Znevýhodnění (Handicap);

- nevýhoda, vyplývající pro daného jedince z jeho vady nebo postižení, která omezuje nebo znemožňuje, aby naplnil roli, která je pro tohoto jedince (s přihlédnutím k věku, pohlaví a sociálním a kulturním činitelům) normální. [7]

Pro přehled o počtech OZP v České republice, a jejich rozdělení ku jednotlivým typům postižení (tělesné, zrakové, sluchové, mentální, duševní a vnitřní) je použita tabulka níže: **Rozdělení zdravotně postižených dle typu postižení.** Dále je zde znázorněn celkový počet postižení a celkový počet OZP, a vypočtena četnost postižení na jednu osobu. Tabulka je rozdělena do tří kategorií, a to na: muže, ženy, a celkové počty. Pro přehlednost jsou ještě odděleny věkové skupiny.

Tab. č. 1 – Rozdělení zdravotně postižených dle typu postižení

Věková skupina	Zdravotní postižení							celkem osob	četnost postižení na 1 osobu
	tělesné	zrakové	sluchové	mentální	duševní	vnitřní	celkem		
Muži									
0 – 14 let	9 703	4 393	1 154	7 549	3 285	13 552	39 636	27 941	1,419
15 – 29 let	14 246	3 243	2 365	14 210	6 012	10 754	50 830	34 271	1,483
30 – 44 let	22 855	4 451	1 981	9 742	10 806	18 333	68 168	52 984	1,287
45 – 59 let	63 616	6 997	6 166	12 570	17 957	65 586	172 892	129 465	1,335
60 – 74 let	73 687	10 785	9 361	11 411	11 411	102 745	219 400	152 443	1,439
75 let a více	54 267	8 844	14 875	9 354	9 354	66 603	163 297	92 624	1,763
Celkem	228 671	34 320	34 748	57 287	55 540	264 021	674 587	461 787	1,461
Ženy									
0 – 14 let	6 984	3 571	1 748	4 055	1 561	8 791	26 710	18 267	1,462
15 – 29 let	11 464	3 075	1 470	8 754	3 140	10 177	38 080	26 350	1,445
30 – 44 let	20 252	3 146	2 752	9 564	11 470	16 657	63 841	48 347	1,320
45 – 59 let	64 343	5 781	5 060	7 732	16 705	52 961	152 582	116 278	1,312
60 – 74 let	79 173	7 857	5 844	4 645	12 251	83 623	193 393	130 831	1,478
75 let a více	129 337	25 296	21 809	13 182	23 776	121 069	334 469	184 120	1,817
Celkem	304 569	45 155	36 935	43 877	67 342	284 487	782 365	505 926	1,546
Celkem									
0 – 14 let	16 687	7 964	2 902	11 604	4 846	22 343	66 346	46 208	1,436
15 – 29 let	25 710	6 318	3 835	22 964	9 152	20 931	88 910	60 621	1,467
30 – 44 let	43 107	7 597	4 733	19 306	22 276	34 990	132 009	101 331	1,303
45 – 59 let	127 959	12 778	11 226	20 302	34 662	118 547	325 474	245 743	1,324
60 – 74 let	152 860	18 642	15 205	13 327	23 662	186 368	410 064	283 274	1,448
75 let a více	183 604	34 140	36 684	19 012	33 130	187 672	494 242	276 744	1,786
Celkem	533 240	79 475	71 683	94 911	122 882	548 508	1 450 699	967 713	1,499

Graf č. 1 – Zdravotní postižení celkem

Z grafu je názorně vidět, že nejvíce postižených je v řadách osob s vnitřním postižením 38 %, a osob s tělesným postižením 37 %.

1.1.2. Tělesné postižení

Definice tělesného postižení vychází ze zdravotního postižení, kdy tělesné postižení je jedna z forem zdravotního. Nejběžnějším a nejnámějším postižením je postižení horních nebo dolních končetin, které je nejznatelnější. Dále může jít o postižení pohybového aparátu, páteře, omezení lokomoce a případně i imobilitu. Rozdělení mohou být různá a jedno podstatné je určitě, zda-li je postižení vrozené, nebo získané během života.

vrozené – vznikají během těhotenství nebo při porodu

- **vrozené poruchy tvaru lebky** (*brachycefalie, skalocefalie, trigonocefalie, turicefalie, plagiocefalie*),
- **vrozené poruchy velikosti lebky** (*makrocefalus, hydrocefalus*),
- **další vrozené poruchy v lebeční a orofaciální oblasti** (*anencefalus, rozštěp : lebky, rtu, čelisti, patra*),
- **vrozené deformity páteře** (*krční hyperlordóza, zvětšená hrudní kyfóza, plochá záda, zvětšená bederní lordóza*),
- **vrozené vady páteře** (*rozštěp páteře/spina bifida/meningokéla*),

- **vrozené vady horních a dolních končetin** (*amélie, dysmélie, fokomélie, arachnodaktylie, syndaktylie, polydaktylie, pes equinovarus congenitus/ vrozená noha kosovislá/pes calcaneus congenitus / vrozená noha hákovitá /, pes adductus / vrozená noha kosá /, plochá noha, luxatio congenita / vrozená luxace kyčlí/genua : valga, vara, recurvata*),
- **vrozené růstové odchylky** (*achondroplázie akromikrie, akromegalie, gigantismus, nanismus, hemihypertrofie*),
- **centrální a periferní obrny** (*dětská mozková obrna*),

získané – mohou být způsobena úrazem nebo jsou důsledkem nemoci

- **získané deformity páteře a hrudníku** (*skolióza, zvětšená krční lordóza, zvětšená hrudní kyfóza, zvětšená bederní lordóza*),
- **získané deformity končetin** (*plochá noha*),
- **získaná tělesná postižení po úrazovém poškození CNS,**
  - a) kontuze mozku (objevuje se spastická *paraparéza* či *hemiparéza, diplopie, fatické poruchy, poúrazová epilepsie*),
  - b) *tetraplegie = kvadruplegie* (vzniká na základě porušení či přerušení míchy v oblasti krční páteře, primárně způsobuje poruchu hybnosti a citlivosti horních a dolních končetin, sekundárně způsobuje poruchy respirace, cévní, metabolické, kožní, vyměšovací, sexuální problémy),
  - c) *paraplegie* (způsobena poškozením míchy v hrudních, bederních či křížových oddílech míchy, důsledkem *paraplegie* je primární ovlivnění hybnosti a citlivosti v oblasti dolních končetin, ze sekundárních projevů lze v mírnějších formách pozorovat příznaky uvedené výše – u *tetraplegie*),
- **získaná tělesná postižení po úrazovém poškození periferních nervů** (*axonotmesis, neurotmesis, paresis plexus brachialis (obrna svalů pažního pletence*),
- **amputace horních/dolních končetin** (*primární, sekundární, terciální, exartikulace*),

- **tělesná postižení získaná po nemoci**
  - a) *akutní revmatismus* (důsledkem je postižení hybnosti, srdeční onemocnění),
  - b) *chorea minor* = tanec sv. Víta (důsledkem je narušení CNS – tiky, grimasy, záškuby končetin, poruchy řeči a grafomotoriky),
  - c) *vleklý kloubní revmatismus* (důsledkem je omezení hybnosti v kloubech, utlumenost, zpomalená reaktivita),
  - d) *Perthesova choroba* (důsledkem je omezení hybnosti způsobené zánětlivým onemocněním hlavice stehenní kosti),
  - e) *myopatie* = *progresivní svalová dystrofie* (důsledkem je postupné omezení hybnosti v důsledku snižování síly a výkonnosti svalů celého těla včetně svaloviny srdeční). [11]

Pro ilustraci, jak nejčastěji vznikají zdravotní postižení slouží tabulka níže, kdy je zohledněn způsob vzniku postižení, typ postižení a pohlaví postiženého.

Tab. č. 2 – Příčiny vzniku zdravotních postižení

Pohlaví	Způsobené						Celkem
	vrozené	úrazem	nemocí	stářím	jiná	neuvedeno	
<i>muži</i>	104 709	61 360	584 550	37 318	22 150	45 685	855 772
<i>ženy</i>	91 799	40 463	682 903	95 694	15 208	56 163	982 230
Celkem	196 508	101 823	1 267 453	133 012	37 358	101 848	1 838 002
Typ postižení							
<i>tělesné</i>	58 159	67 962	354 063	37 069	8 911	24 243	550 407
<i>zrakové</i>	17 912	7 700	47 081	7 711	2 226	4 809	87 439
<i>sluchové</i>	13 779	2 619	37 634	13 954	1 604	5 110	74 700
<i>mentální</i>	62 257	5 207	25 502	7 123	1 041	5 569	106 699
<i>duševní</i>	13 835	4 253	78 821	11 383	9 307	11 466	129 065
<i>vnitřní</i>	30 567	14 082	724 352	55 773	15 269	50 649	890 692
Celkem	196 509	101 823	1 267 453	133 013	38 358	101 846	1 839 002

Graf č. 2 – Příčiny vzniku zdravotních postižení

Z tabulky i grafu je možno odečíst, že nejčastěji vznikají zdravotní postižení důsledkem nemocí (68%), což může poukazovat na hektický a nezdravý životní styl společnosti.

1.2. Příspěvky

V této části je poukázáno na příspěvky od státu, ať už se jedná o příspěvky na zlepšení kvality života, různé peněžité dávky, bezúročné půjčky, příspěvky pro zaměstnavatele na zřizování a provoz chráněných pracovních dílen a chráněných pracovních míst, příspěvky na rekvalifikaci, ale také výše invalidního důchodu.

Tab. č. 3 – Příspěvky státního rozpočtu na podporu zaměstnávání OZP

	2006	2007	2008	2009
<i>Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením</i>	1 372 028	1 820 277	2 350 000	2 500 000
	Příspěvek je uveden v tisících Kč			

Jak je vidět z tabulky výše, příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením sice rostou, ale s tendencí blížící se spíše stagnaci. Při pohledu na jiné položky státního rozpočtu je vidno, že dané sumy jsou v porovnání s nimi na nízké úrovni.

1.2.1. Příspěvky pro zlepšení kvality života

Příspěvky od státu by se daly rozdělit do tří následujících kategorií: jednorázové příspěvky, opakující se peněžité příspěvky a bezúročné půjčky na základě vyhlášky č. 182/1991 Sb.:

Jednorázové příspěvky

- *Jednorázové peněžité a věcné dávky (§32), **
- *Příspěvek na opatření zvláštních pomůcek (§33),*
- *Příspěvek na úpravu bytu (§34),*
- *Příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla (§35),*
- *Příspěvek na provoz motorového vozidla (§36),*
- *Příspěvek na individuální dopravu (§37),*
- *Příspěvek na rekreaci a lázeňskou péči (§38), **
- *Příspěvek na topnou naftu a zakoupení otopných těles a dalších spotřebičů (§39), **
- *Příspěvek na zřízení a změnu připojení telefonní účastnické stanice (§40), **
- *~~Příspěvek zdravotně postižené mládeži po skončení přípravy na pracovní uplatnění (§41). *~~*

Tento příspěvek je možno poskytnout svěřencům ústavu pro tělesně postiženou mládež, ústavu pro tělesně postiženou mládež s přidruženým mentálním postižením a ústavu pro tělesně postiženou mládež s více vadami a občanům se změněnou pracovní schopností, kteří absolvovali, nebo již do měsíce absolvují přípravu pro pracovní uplatnění, a to ve výši 7000 Kč, výjimečně až do výše 15000 Kč. Případně mohou být poskytnuty věcné dávky místo jednorázového příspěvku.

Opakující se peněžité dávky

- ~~Příspěvek občanům trvale používajícím ortopedické, kompenzační, či jiné pomůcky (§42), *~~
- ~~Příspěvek na provoz telefonní účastnické stanice (§43), *~~
- Příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu a garáže (§45)
- Příspěvek úplně, nebo částečně nevidomým občanům (§46)
- ~~Příspěvek na společné stravování (§48). *~~

Bezúročné půjčky (§57)

- Pro lidi s těžkými vadami pohybového a nosného ústrojí až do výše 40000 Kč na zakoupení motorového vozidla. Při závazku splacení půjčky do pěti let. Půjčka se vydává na základě písemné smlouvy obsahující lhůty splatnosti a výše splátek.

* Zrušeny ke dni 1.1.2007 novelou č. 506/2006 Sb.

Vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se prováděl zákon o sociálním zabezpečení obsahoval dříve řadu příspěvků pro zdravotně postižené pro zlepšení kvality jejich života a lepší začlenění do společnosti. S příchodem novelizace č. 506/2006 Sb. však byla většina z nich vyškrtuta. Díky těmto škrtům byla ztížena sociální interakce

1.2.2. Invalidní důchod

Na základě posudkové komise může být člověku přiznána snížená pracovní schopnost a dle procentního rozsahu přiznán stupeň invalidity. Invalidita se dělí do tří stupňů, dle tabulky níže. Na základě přiřazení určitého stupně invalidity se vypočítává invalidní důchod, kdy se jeho výše počítá ze základu stanoveného státem, který činí pro rok 2010 částku 2170 Kč a procentní výměry násobené počtem celých let pojištění. V zásadě odpovídá III. stupeň plnému invalidnímu důchodu, II. stupeň by se dal považovat za dřívější částečný invalidní důchod.

Tab. č. 4 – Stupně invalidity

Stupeň invalidity	Snížení pracovní schopnosti	Výše invalidního důchodu	Průměrný invalidní důchod
<i>I. Stupeň</i>	35÷49 %	2170 + 0,5*počet celých let pojištění*výše vyměřovacího základu pro každý rok	6068
<i>II. Stupeň</i>	50÷69 %	2170 + 0,75*počet celých let pojištění*výše vyměřovacího základu pro každý rok	6117
<i>III. Stupeň</i>	70+%	2170 + 1,5*počet celých let pojištění*výše vyměřovacího základu pro každý rok	9670

Výpočet invalidního důchod pro invaliditu I. stupně by pak pro dobu pojištění vč. dopočtené doby 43 let a pro osobní vyměřovací základ ve výši 25 000 Kč mohl vypadat následovně:

$$\text{Důchod} = 2\,170 \text{ Kč} + 0,005 * 43 * (10\,500 \text{ Kč} + 0,3 * (25\,000 \text{ Kč} - 10\,500 \text{ Kč}) + 0,1 * 0 \text{ Kč}) = 5\,363 \text{ Kč}$$

Hodnota do první redukční hranice (10 500 Kč) je započtena v tomto případě celá a odpovídá vždy nejméně hodnotě osobního vyměřovacího základu, dále je započtena hodnota 30 % rozdílu druhé redukční hranice nebo osobního vyměřovacího základu podle toho, co je nižší a první redukční hranice (v příkladu 25 000 – 10 500 = 14 500 Kč). Hodnota té části osobního vyměřovacího základu, která převyšuje druhou redukční hranici (27 000 Kč) je započítána podílem 10 % (v tomto případě 0 Kč, jelikož osobní vyměřovací základ je roven pouze 25 000 Kč). [26]

Pro přiznání invalidity je také nutná určitá doba pojištění, která se odvíjí od věku a je znázorněna v tabulce níže.

Tab. č. 5 – Potřebná doba pojištění

Věk		Potřebná doba pojištění	*Pro pojištěnce staršího 38 let nově platí, že nesplní-li podmínku pěti let pojištění v posledních deseti letech před vznikem invalidity, podmínka potřebné doby pojištění se považuje za splněnou též, pokud v posledních 20 letech před vznikem invalidity získal 10 let pojištění.
od	do		
-	20	jeden rok	
20	22	jeden rok	
22	24	dva roky	
24	26	tři roky	
26	28	čtyři roky	
28	38	pět let	
38	-	5/10*	

Smutným faktem zůstává **nutnost** mít splněnou potřebnou dobu pojištění a v případě nesplnění není žádné možnosti, jako např. doplacení pojištění. Zarážející skutečností je také, že v případě pečování o blízkou osobu se zdravotním postižením není daná osoba nikterak informována, že se musí k **placení pojištění přihlásit sama**, a následně není možnost zaplatit zpětně. Někteří lidé se takto starají roky o rodiče a poté když by sami potřebovali pomoc od státu, tak nedostanou nic.

1.2.3. Příspěvek na rekvalifikaci

Příspěvek na rekvalifikaci je limitován 0,65-ti násobkem průměrné mzdy za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku, kde dle údajů od ČSÚ je v tabulce níže vypočten příspěvek pro minulé roky.

Tab. č. 6 – Výpočet příspěvku na rekvalifikaci

<i>Uvedené hodnoty jsou v Kč</i>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Průměrná hrubá měsíční mzda</i>	16 917	18 035	19 030	20 211	21 692	23 542	23 598
<i>Vypočítaný příspěvek na rekvalifikaci</i>	10 996	11 723	12 370	13 137	14 100	15 302	15 339

1.2.4. Příspěvek zaměstnavatelům na speciální pracovní místa

Stát přispívá zaměstnavatelům na zřizování pracovních pozic pro OZP a i následně na jejich zaměstnávání. Příspěvky jsou poskytovány na vytvoření chráněného pracovního místa, částečně na jeho následný provoz, dále na zřízení chráněné pracovní dílny, a opět částečně na její provoz. Mimo jiné existuje i příspěvek na vytvoření společensky účelného místa, jak je vysvětleno níže.

1.2.4.1. Příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa

Je poskytován úřadem práce na základě skutečně vynaložených nákladů, maximálně však do výše 8-mi násobku průměrné mzdy. Pro rok 2010 tedy tato částka činí až 183 184 Kč. Na vytvoření chráněného pracovního místa pro osobu s těžším zdravotním postižením,

tedy ve III. stupni dle nového názvosloví, je tato částka až 12-ti násobkem průměrné mzdy, tedy 274 776 Kč. V případě vytvoření 10-ti a více chráněných pracovních míst na jednu dohodu s úřadem práce může být tento příspěvek ještě vyšší a to 10-ti násobek průměrné mzdy, do výše 228 980 Kč a 14-ti násobek, až 320 572 Kč pro osoby s těžším zdravotním postižením.

1.2.4.2. Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa

Tento příspěvek může poskytnout úřad práce zaměstnavateli a to až do výše 3násobku průměrné měsíční mzdy, nesmí ho však ročně přesáhnout, pro rok 2010 tedy 68 694 Kč.

1.2.4.3. Příspěvek na zřízení chráněné pracovní dílny

Výše příspěvku je stejná jako u příspěvku na zřízení chráněného pracovního místa. Jde o místo, kdy na základě dohody s úřadem práce je místo přizpůsobené pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je v průměrném ročním přepočtu zaměstnáno nejméně 60 % osob se zdravotním postižením.

1.2.4.4. Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné pracovní dílny

Příspěvek je limitován výší 4násobku průměrné měsíční mzdy, tedy až 91 592 Kč, a pro osoby těžce zdravotně postižené až 6-ti násobkem průměrné měsíční mzdy, tedy do částky 137 388 Kč.

1.2.4.5. Příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa

Společensky účelné pracovní místo se zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s úřadem práce. Jde o pracovní místo určené pro osoby, kterým nejde zajistit práce jiným způsobem, tedy převážně pro osoby zdravotně postižené, osoby do 25-ti let bez kvalifikace, ženy vracející se z mateřské nebo rodičovské dovolené, osoby starší 50-ti let, nebo osoby vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 6 měsíců. Výše příspěvku se odvíjí od nezaměstnanosti daného okresu v poměru k nezaměstnanosti průměrné, jak je naznačeno v tabulce níže.

Tab. č. 7 – Příspěvek na zřízení společensky pracovního místa

<i>Uvedené výše příspěvků jsou maximální hodnoty</i>	<i>Příspěvek na zřízení společensky pracovního místa</i>	<i>Příspěvek na zřízení 10-ti a více společensky pracovních míst</i>
<i>Nezaměstnanost obce nižší než průměrná nezaměstnanost</i>	4x průměrná mzda	6x průměrná mzda
<i>Nezaměstnanost obce vyšší, nebo rovna průměrné nezaměstnanosti</i>	6x průměrná mzda	8x průměrná mzda

Výše uvedené příspěvky alespoň částečně pokryjí náklady na úpravy pracoviště a režimová opatření spojená se zaměstnáváním OZP. Všechny příspěvky jsou však spjaty s pravidelnou kontrolou a dokazováním, že příspěvky od státu jsou vážně využity v prospěch OZP.

1.3. Právo

Téměř nedílnou součástí jakékoliv lidské činnosti je právo, dodržování zákonů, případně povinnost nést důsledky při porušení nařízení. Mnozí lidé si myslí, že zákony jsou svazující, omezují jejich svobody a přikazují jim co dělat. V některých aspektech života to tak může být, ale zákony nám také zajišťují bezpečnost, rovné podmínky na pracovním trhu a v případě znalosti zákona nám mohou být i velice prospěšné. V této části bych chtěl poukázat právě na pár zákonů týkajících se zdravotně postižených, které by mohly pomoci. Velkou částí problematiky se zabývá Zákoník práce, zejména zákon o zaměstnanosti, část III. §67 – 84 zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Následující pasáž o právu je jen zlomkem věcí týkajících se dané problematiky.

1.3.1. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením - §67 Zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)

- 1) Fyzickým osobám se zdravotním postižením (dále jen "osoby se zdravotním postižením") se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce.
- 2) Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou

- a) orgánem sociálního zabezpečení uznány **invalidními ve třetím stupni plně invalidními** (Tato novelizace nabývá účinnosti 1. ledna 2010.) (dále jen "osoby s těžším zdravotním postižením"),
  - b) orgánem sociálního zabezpečení uznány **invalidními v prvním nebo druhém stupni (32a) částečně invalidními**, (Tato novelizace nabývá účinnosti 1. ledna 2010.)
  - c) rozhodnutím úřadu práce uznány zdravotně znevýhodněnými (dále jen "osoby zdravotně znevýhodněné").
- 3) Za zdravotně znevýhodněnou osobu podle odstavce 2 písm. c) se považuje fyzická osoba, která má zachování schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
  - 4) Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje nepříznivý stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje psychické, fyzické nebo smyslové schopnosti a tím i schopnost pracovního uplatnění.
  - 5) Skutečnost, že je osobou se zdravotním postižením podle odstavce 2 písm. a) a b), dokládá fyzická osoba potvrzením nebo rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení. Skutečnost, že je osobou se zdravotním postižením podle odstavce 2 písm. c), dokládá fyzická osoba rozhodnutím úřadu práce.
  - 6) Posuzování zdravotního stavu pro účely odstavce 2 písm. c) upravuje jiný právní předpis (42a). [15]

Zákon byl novelizován počátkem roku a to k 1.1.2010. Došlo ke změně v označení zdravotně postižených a nově je kladen větší důraz na to, že se jedná o osobu a to v podobě přisouzení většího významu prvnímu slovu: „osoba zdravotně postižená“. Dále je v zákoně definována osoba zdravotně znevýhodněná a nepříznivý zdravotní stav. Tyto skutečnosti dokládá osoba na základě rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení.

1.3.2. Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením - §78 Zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)

Pro zjednodušení zákona základní body ve shrnutí

- zaměstnavatel musí zaměstnávat více jak 50 % osob zdravotně postižených,
- příspěvek vydává příslušný úřad práce,
- příspěvek je přiznáván měsíčně, ale vyplácí se čtvrtletně zpětně,
- o příspěvek si musí zaměstnavatel zažádat sám písemně,
- výše příspěvku se vypočítává na základě mzdových nákladů, pojistného na sociální zabezpečení a na veřejné zdravotní pojištění, a také příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a je až do částky 8000 Kč.
- příspěvek je poskytován jen v případě, pokud ke konci daného čtvrtletí nemá zaměstnavatel nedoplatky daňové, nedoplatky na pojistném a penále na sociálním zabezpečení, příspěvcích na státní politiku zaměstnanosti a na veřejném zdravotním pojištění. (existuje výjimka ve formě splátek).
- součástí žádosti musí být:
  - a) celkový počet zaměstnanců,
  - b) počet zaměstnaných osob se zdravotním postižením,
  - c) počet zaměstnaných osob s těžkým zdravotním postižením,
  - d) jmenný seznam osob zdravotně postižených a osob těžce zdravotně postižených, včetně rodných čísel, dat vzniku a zániku pracovního poměru, kódu zdravotní pojišťovny a vynaložení mzdových nákladů, včetně odvedeného pojistného na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
  - e) doložení skutečnosti, že zaměstnanec je osobou zdravotně postiženou (dokládá se pouze poprvé, jinak v případě změny této skutečnosti).
- v případě více zaměstnavatelů žádajících o příspěvek, je vyplacen prvnímu, případně v poměru, pokud v průběhu čtvrtletí přešel k druhému zaměstnavateli,
- příspěvek je splatný nejpozději do 14-ti dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

1.3.3. Koncesovaná živnost - Příloha č. 5 k zákonu č. 455/1991 Sb.

Tato příloha živnostenského zákona č. 455/1991 Sb. stanovuje nutné požadavky odborné způsobilosti na pracovníky průmyslu komerční bezpečnosti s rozdělením:

Ostraha majetku a osob

- a) minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru bezpečnostním, právním nebo obdobném
nebo
- b) osvědčení o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydávaným s platností na 5 let zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem nebo doklad o uznání odborné kvalifikace podle zvláštního právního předpisu

Služby soukromých detektivů

- a) minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru bezpečnostním, právním nebo obdobném
nebo
- b) minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou a osvědčení o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydávaným s platností na 5 let zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem, nebo doklad o uznání odborné kvalifikace podle zvláštního právního předpisu

Živnostníci v tomto oboru jsou povinni od 1.1.2010 mít splněnou odbornou způsobilost dle požadavků výše. Tato povinnost se vztahuje i na zaměstnance, který pracuje pro zaměstnavatele s koncesí na Ostrahu majetku a osob a služby soukromých detektivů. Pro zaměstnance však byla tato povinnost prodloužena k 1.1.2012.

Následující tabulka ilustruje stav nejvyššího dosaženého vzdělání v řadách OZP, kde jsou zohledněny jednotlivé stupně vzdělání, rozdělení na muže, ženy, a věkové skupiny.

Tab. č. 8 – Nejvyšší dosažené vzdělání osob zdravotně postižených

Věková skupina	Nejvyšší dosažené vzdělání							Celkem
	bez vzdělání	základní	střední		vyšší odborné	vysokoškolské	neuvedeno	
			Bez maturity	s maturitou				
Muži								
15 - 29 let	10 538	14 670	4 359	3 791	610	250	53	34 271
30 - 44 let	7 574	12 714	16 411	10 586	867	3 821	1 011	52 984
45 - 59 let	8 818	40 458	46 617	19 968	2 473	8 197	2 934	129 465
60 - 74 let	3 996	46 684	50 138	28 335	2 347	15 241	5 702	152 443
75 let a více	1 664	32 179	22 046	19 478	1 110	9 795	6 352	92 624
Celkem	32 590	146 705	139 571	82 158	7 407	37 304	16 052	461 787
Ženy								
15 - 29 let	5 945	11 228	3 729	3 779	511	813	345	26 350
30 - 44 let	7 102	13 220	11 734	12 537	580	2 875	299	48 347
45 - 59 let	5 219	41 599	25 958	32 100	1 706	7 759	1 937	116 278
60 - 74 let	3 722	51 866	25 552	33 517	1 572	9 220	5 382	130 831
75 let a více	7 368	107 541	24 987	26 058	1 313	5 389	11 464	184 120
Celkem	29 356	225 454	91 960	107 991	5 682	26 056	19 427	505 926
Celkem								
15 - 29 let	16 483	25 898	8 088	7 570	1 121	1 063	398	60 621
30 - 44 let	14 676	25 934	28 145	23 123	1 447	6 696	1 310	101 331
45 - 59 let	14 037	82 057	72 575	52 068	4 179	15 956	4 871	245 743
60 - 74 let	7 718	98 550	75 690	61 852	3 919	24 461	11 084	283 274
75 let a více	9 032	139 720	47 033	45 536	2 423	15 184	17 816	276 744
Celkem	61 946	372 159	231 531	190 149	13 089	63 360	35 479	967 713

Graf č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání osob zdravotně postižených

Vzhledem k číslům v tabulce výše je vidno, že osoby tělesně postižené mnohdy nemusí splňovat nutné předpoklady na odbornou způsobilost. Z grafu lze vyčíst, že 68 % osob tělesně postižených nesplňuje nutnou podmínku vzdělání odborné způsobilosti pro dané profese. Zde vyvstává otázka, zda-li by bylo možné zavést pro osoby zdravotně postižené jinou alternativu, např. ve formě speciálního školení, či nějakého kurzu, aby i přes překážky již na startu vstupu na pracovní trh mohly uvažovat o těchto možnostech. V dnešní době je sice snaha o sociální integraci, ale stačí, aby se každý rozhlédl, když půjde po ulici, do práce, nebo na úřad a všimnul si, kolik z těchto míst je bezbariérových. I toto může být jeden z důvodů, proč mezi osobami zdravotně postiženými je tak malé procento s vyšším vzděláním, které by alespoň splňovalo požadavky odborné způsobilosti.

1.3.4. Povinnost zaměstnavatelů s více jak 25-ti zaměstnanci - §81-84 zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.)

- 1) Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele. Povinný podíl činí 4 %.
- 2) Povinnost uvedenou v odstavci 1 zaměstnavatelé plní
  - a) zaměstnáváním v pracovním poměru,

- b) odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům nebo odebíráním výrobků nebo služeb chráněných pracovních dílen provozovaných občanským sdružením, státem registrovanou církví nebo náboženskou společností nebo právnickou osobou evidovanou podle zákona upravujícího postavení církví a náboženských společností nebo obecně prospěšnou společností, nebo zadáváním zakázek těmto subjektům nebo odebíráním výrobků nebo služeb od osob se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance, nebo zadáváním zakázek těmto osobám,
- c) odvodem do státního rozpočtu.
- 3) Zaměstnavatelé, kteří jsou organizačními složkami státu nebo jsou zřízeni státem, nemohou plnit povinný podíl podle odstavce 2 písm. c).
- 4) Pro zjištění celkového počtu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, a povinného podílu je rozhodný průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců.
- 5) Způsob výpočtu průměrného ročního přepočteného počtu zaměstnanců a výpočtu plnění povinného podílu stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem. [15]

Výše odvodu do státního rozpočtu je 2,5 násobek průměrné hrubé mzdy, což pro rok 2010 činí 57 245 Kč. Tuto povinnost však mají pouze zaměstnavatelé, kteří neodebírají výrobky firem zaměstnávajících více jak 50 % osob se zdravotním postižením, nevyužívají jejich služby, dále mohou služby a výrobky odebírat z chráněných dílen, nebo od samostatně výdělečně činných osob nezaměstnávajících žádné zaměstnance. Zaměstnavatelé náležící k organizačním složkám státu, nebo jsou zřízeni státem nemohou plnit tuto povinnost odvodem do státního rozpočtu. Pro výpočet povinného procentuálního podílu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, je použit průměrný roční přepočet zaměstnanců.

V této kapitole byly definovány typy zdravotních postižení a pro vytvoření představy jmenováno pár zástupců jednotlivých typů postižení. Pro informovanost byly uvedeny základní příspěvky pro OZP, i ty nedávno zrušené, kdy některé z nich byly velmi přínosné, ale se škrty ve státním rozpočtu na ně již nebyli nalezeny finanční zdroje. Úvodní kapitola by nebyla úplná, kdyby nebylo právního minima, kde je nutno se zmínit o nutnosti odvodu do státního rozpočtu, v případě zaměstnávání nedostatečného počtu OZP, nebo jaké jsou alternativy. Nutno podotknout, které zákony se týkají příspěvků na zaměstnávání OZP, a dále zákony týkající se odborné způsobilosti. Celkově tato kapitola slouží jako úvod do problematiky.

2. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A PRACOVNÍ TRH

Aktuální situace na trhu práce není zrovna přívětivá pro změnu nebo hledání nové pozice. Většina lidí radši zůstane u svých relativních jistot zaměstnání. Pro ty, kteří jsou nezaměstnaní, a chtějí si najít nějaké zaměstnání je to nyní částečně otázkou štěstí a také značného úsilí při procházení inzerátů, posílání životopisů a obcházení pohovorů. Pro OZP je toto úsilí ještě znásobeno menším počtem pracovních pozic, o které se mohou ucházet a také značný poměr nezaměstnaných právě u OZP.

Tab. č. 9 – Počet ZP ucházejících se o práci k 31.3.2010

<i>Uchazeči</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>	<i>Celkem</i>
OZP	35931	32625	68556
plně invalidní	24	11	35
částečně invalidní	23584	20690	44274
os. zdrav. znevýhodn.	4166	5036	9202
1. st. inval (§39/2c)	5976	5038	11014
2. st. inval. (§39/2c)	1998	1720	3718
3. st. inval. (§39/2c)	25	16	41
3. st. inval. (§39/2c), §39/4f)	158	114	272
Celkem	71862	65250	137112

Podle údajů MPSV mělo v roce 2008 povinnost zaměstnat povinný podíl OZP 25 339 zaměstnavatelů. 20 204 zaměstnavatelů ji splnilo a zaměstnalo 179 859,44 osob se zdravotním postižením.

Plnění závazků zaměstnávání osob se zdravotním postižením:

- 56 % bylo splněno zaměstnáním OZP,
- 37 % odebráním výrobků od zaměstnavatelů OZP,
- 7 % odvodem do státního rozpočtu. [27]

Zde je jasně vidět, že firmy již spíše využívají jiných forem, než-li je odvod do státního rozpočtu, nejčastěji zaměstnáváním OZP.

2.1. Psychologie osob se zdravotním postižením

Mysl každého člověka je unikátní a formuje se během života jedince na základě prožitků, zkušeností a interakcí s okolím, skupinami, ve kterých se daná osoba vyskytuje, pracovního prostředí, domácích podmínek, společných radostí i strastí a mnoha dalších faktorů. Mysl, jako každý sval lidského těla, ochabuje, pokud není cvičena, to může být v případě OZP zásadním problémem, pokud jsou odkázáni na pomoc druhých a nemohou z bytu, mají tak méně podnětů pro seberealizaci. OZP jsou takto po jedné stránce dobře vybavení do života, protože se neustále musí potýkat s problémy, které zdravého člověka ani nenapadnou.

2.1.1. Zjištění postižení

Jak již bylo uvedeno výše, postižení se dají rozdělit na vrozené a získané.

Vrozené postižení

Při vrozeném postižení je o něco málo snazší se s tím vyrovnat, protože uvědomování si sebe sama přichází v průběhu let a s tím je také spjato porozumění danému postižení. S vysvětlením postižení pomohou rodiče, blízcí a už od nejranějšího věku je s tímto seznamován. Celý vědomý život ví, že si nejspíše ponese tuto tíhu na bedrech a zažité jak režimové opatření, tak pomůcky jsou pro něj přirozeností, která mu usnadňují zvládání každodenních situací.

Získané postižení

V případě zdravého člověka, který je zvyklý na svůj životní rytmus a standard, bývá ze začátku velmi těžké se vyrovnat s postižením, které získá v průběhu života. V takovémto případě většina lidí prochází pěti psychologickými stádii:

1. fáze – Negace

Prvotní reakcí je šok. Osoba je dezorientovaná, její schopnost přijímání a třídění informací je utlumena. Informace jsou přijímány výběrově – některé

informace jsou vytěšňovány z mysli. Dokonce je možné, že si osoba ani nepamatuje, že mu někdo tuto informaci sdělil. Je potřeba vše v klidu vysvětlit a nejlépe několikrát opakovat.

2. fáze – Agrese

Osoba nechápe, proč se to stalo zrovna mu. Vyhledává jiné, na které by svalil vinu, i na nevinné osoby. Potřebuje cílit svůj vztek a energii. Uvažuje, co mohl v životě provést tak špatného, že se to stalo zrovna jemu. V této fázi je nejlepší, pokud se daná osoba nějak vybouří, nemá cenu se mu stavět do cesty a snažit se ho nuceně uklidnit.

3. fáze – Smlouvání

Dochází k uvědomění si předložených faktů. Přemýšlení nad kvalitou života, co bude dál, jak život změní. V takovýchto případech nadchází hledání zázračných léků, kde je vysoké riziko šarlatánství, které může i zhoršit zdravotní stav. Nutno dbát zvýšené ostražitosti ze strany blízkých.

4. fáze – Deprese

Přichází zármutek nad ztrátou zdraví, nutnost upravení plánů do budoucnosti, zažitých zvyků. Konfrontace s danou situací, únava a vyčerpání z psychické zátěže.

5. fáze – Smíření

Akceptace zdravotního stavu a aspektů s ním přicházejících. Snaha nalézt alternativy k dosavadním činnostem, pro vedení života blížícího se stavu před postižením. Nemusí však docházet ke smíření a akceptaci, je možná rezignace a beznaděj. V takovýchto případech je potřeba podpory blízkých a rodiny. [19]

Ne všichni musí procházet danými stádii a také jimi nemusí procházet v daném pořadí, samozřejmě existují i lidé, kteří se s danou situací smíří téměř okamžitě. Většinou je však potřeba pomoci rodiny a blízkých pro vyrovnání se s nenadálou situací. Sdílené břemeno je vždy lehčí a už samotné vypovídání se utřídí myšlenky.

2.1.2. Ergoterapie

Ergoterapie je léčebná metoda. Název ergoterapie pochází z řeckého ergon "práce" a therapia "léčení". Ergoterapie se tedy dříve nazývala *léčba prací*. Vychází z předpokladu, že člověk může zlepšit své zdraví a kvalitu života tím, že se aktivně zapojuje do zaměstnávání, která pro něj mohou být významná a smysluplná. Aktivitu či zaměstnávání ergoterapie vnímá současně jako prostředek i cíl léčby. Jestliže tato aktivita pak podporuje tělesné i psychické funkce, napomáhá současně návratu funkčních schopností. [20]

Tato léčebná metoda pomáhá lidem, kteří v důsledku úrazu, nemoci, stáří, či vývojové vady nemohou vykonávat některé činnosti jako dříve, nebo je nemohou vykonávat vůbec. Ergoterapie pomáhá zachovávat samostatnost osoby s postižením, jak už v každodenních, volnočasových, ale také i pracovních činnostech. Hlavními cíly ergoterapie jsou zachování kvality života a opětovné zapojení do společnosti.

Ergoterapie má však velký přínos i po psychické stránce. Jak již bylo prokázáno, pohybová aktivita má příznivý vliv na psychiku člověka a u OZP je dobrá psychika základem pro další formování, případně zlepšení zdravotního stavu. Silná vůle je nezbytná pro překonávání překážek spjatých s postižením. Paradoxně je možné, že právě shánění práce a stav nezaměstnanosti mohou způsobovat stresové situace.

2.1.3. Pozitiva vlivu práce na psychiku osoby se zdravotním postižením

Práce je pro mnohé existenční nutnost, jejíž důsledkem je finanční zaopatření, ale může to být také způsob trávení volného času. Během práce se člověku odpoutají myšlenky od běžných každodenních problémů. Nutnost soustředění na danou pracovní činnost zamezí případným negativním myšlenkám a může pročistit hlavu (pokud se tedy nejedná o psychicky zátěžové povolání). Pokud má člověk mnoho volného času, trápí ho nějaký problém a neprovádí žádnou činnost, která by ho od zaměstnala, tak právě díky volnému času mohou myšlenky volně proudit a dané problémy narůstat do závratných rozměrů. V tomto ohledu pomáhá práce přesměrovat výhybky myšlenek, aby se zamezilo proudění těch nevhodných.

Pracovní náplň sebou také většinou přináší nutnost vyskytovat se v určitém kolektivu lidí, což sebou zákonitě nese sociální interakci. Přes sociální interakci člověk

poznává lépe sama sebe. Při sociální interakci si osoba najde nové přátele, a jelikož je člověk tvor společenský, tudíž se většinou v kruhu přátel cítí mnohem lépe. Už jen fakt, že se má s kým podělit o své zážitky, radosti a strasti je pozitivum.

V práci také může člověk získat nějaký cíl, kterého chce dosáhnout, způsob, jak účelně využít čas. Může jít o nutkání dodělat dílčí úkol, dobře splnit pracovní povinnosti, nebo se stát zaměstnancem měsíce. V zásadě jde o to, že se má člověk alespoň částečně k čemu upnout.

Vzhledem k současnému stavu trhu práce a celkovému nedostatku pracovních pozic pro OZP, je pro takovou osobu značně stresující hledání zaměstnání. Jak bylo zmíněno výše, stres je sice psychickým projevem, avšak silné psychické pohnutky se mohou promítat do fyzického stavu člověka. Takto ovlivněnému člověku se na základě negativních psychických projevů může zhoršit průběh postižení.

2.2. Posuzování osob se zdravotním postižením v Evropě

Posuzování pracovní schopnosti a na jejím základě přidělování invalidního důchodu má téměř v každé evropské zemi jiné parametry, které jsou shrnuty pro vybrané země níže.

Belgie

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Zdravotní přezkoušení se provádí po 6 měsících. Výše penze je závislá na výši předchozích výdělků a délce pojištění, pohybuje se v rozmezí od 36,50 euro do 90 euro denně.

Dánsko

Nárok na invalidní důchod má každý občan, který bydlí v Dánsku nejméně 3 roky. Výše invalidní penze závisí na míře snížení schopnosti pracovat z důvodu zhoršeného zdravotního stavu. Výše penze se pohybuje od 1180 euro do 1861 euro měsíčně.

Finsko

Nárok na invalidní důchod má každý občan, který bydlí ve Finsku nejméně 3 roky. Výše invalidní penze závisí na výši příspěvků na sociální pojištění a době pojištění, pohybuje se od 411 euro do 488 euro měsíčně.

Francie

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Při snížení pracovní schopnosti o 33 % dostává občan penzi ve výši 30 % předchozího průměrného výdělku. Při snížení pracovní schopnosti o 50 % dostává občan penzi ve výši 50 % předchozího průměrného výdělku a při snížení pracovní schopnosti o 66 % dostává občan 60 % průměrného předchozího výdělku (nejméně však 916 euro měsíčně).

Irsko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Zdravotní přezkoušení se provádí po 12 měsících. Je poskytována jednotná výše penze ve výši 153,70 euro týdně.

Itálie

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 % a 5 let platil příspěvky na sociální pojištění, nebo se jedná o pracovní úraz. Výše invalidní penze se vypočítává, jako kdyby se jednalo o starobní penzi.

Lucembursko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Výpočet invalidní penze je stejný, jako kdyby se jednalo o starobní penzi.

Německo

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 % a odváděl nejméně 60 měsíců sociální pojištění. Důchod závisí na výši příspěvků a délce pojištění. Minimální penze činí 786 euro měsíčně.

Nizozemí

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Výše invalidní penze závisí na zdravotním stavu a odvedených příspěvcích na sociální pojištění, minimální výše činí 598 euro měsíčně.

Portugalsko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Výpočet invalidní penze je stejný, jako kdyby se jednalo o starobní penzi.

Rakousko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 50 % (v některých případech i při nižším snížení pracovní schopnosti). Minimální výše penze činí 631 euro, maximální 2309 euro měsíčně.

Řecko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Výše penze závisí na zdravotním stavu a objemu odvedených příspěvků na sociální pojištění. Minimální výše činí 199 euro měsíčně, maximální 2065 euro měsíčně.

Španělsko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Výše penze závisí na zdravotním stavu a odvedených příspěvcích na sociální pojištění. Minimální výše činí 385 euro měsíčně, maximální 1953 euro měsíčně.

Švédsko

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 25 %. Výše penze závisí na zdravotním stavu a výši odvedených příspěvků na sociální pojištění. Minimální důchod činí 851 euro měsíčně, maximální 1292 euro měsíčně.

Velká Británie

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho schopnost pracovat poklesla z důvodu nepříznivého zdravotního stavu o 33 %. Zdravotní přezkoušení se provádí po 12 měsících. Je poskytována jednotná penze ve výši 256 euro týdně. [28]

Česká republika

Nárok na invalidní důchod má občan, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 35 %. Přiznání invalidity je rozděleno do tří stupňů, dle poklesu pracovní schopnosti. Výše penze se stanoví z základní výměry a procentní výměry za každý celý rok pojištění.

Tab. č. 10 – Stupně invalidity v ČR

Stupeň invalidity	Snížení pracovní schopnosti	Výše invalidního důchodu
<i>I. Stupeň</i>	35÷49 %	2170 +0,5 % výpočtového základu měsíčně
<i>II. Stupeň</i>	50÷69 %	2170 +0,75 % výpočtového základu měsíčně
<i>III. Stupeň</i>	70+%	2170 +1,5 % výpočtového základu měsíčně

Ve třetím stupni invalidity lidé v březnu roku 2010 pobírali v průměru 9 670 Kč (371 euro) měsíčně. Ve druhém stupni 6 117 Kč (235 euro) měsíčně a v prvním 6 068 Kč (233 euro) měsíčně. Z toho vyplývá, že naše nejvyšší invalidní důchody za měsíc se rovnají nejnižším invalidním důchodům ostatních zemí týdně.

Téměř každá země má jiné podmínky posuzování invalidity a přidělování invalidního důchodu, ale obecně v Evropě roste úroveň sociálního zabezpečení OZP.

2.3. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Rozhodnutí najít si nějakou práci je pro OZP většinou odpovědí na nepříznivou finanční situaci. Kdy vyžít jen ze stále se ztenčujícího balíčku příspěvků od státu a důchodu, je otázkou přežívání, a ne prožívání života. V dnešní době se najde jen máloco zadarmo a pro OZP, kteří mohou potřebovat zvláštní pomůcky, případně poupravit byt, vozík, auto, je finanční stránka vcelku důležitá. I když to možná není na první pohled vidět, tak mnoho úprav je prováděno právě proto, aby byl člověk mobilní a soběstačný a nemusel čekat na pomoc ostatních. Už jen dostání se z bytu do práce může vyžadovat spoustu jak už režimových, tak i technických opatření. Ale nejen fyzické překážky mohou bránit ve vyhledávání zaměstnání.

2.3.1. Trh práce

Současná situace na trhu po ekonomické krizi není příznivě nakloněná změně, nebo vyhledávání nového zaměstnání, přesto se situace začíná zlepšovat. Pokud je člověk schopný pracovat, dle pracovní rekomandace od lékaře, jsou možnosti, jak toto zaměstnání sehnat. Největším nedostatkem zaměstnávání OZP v průmyslu komerční bezpečnosti je neinformovanost, případně špatná dostupnost informací.

Jedním z možných informačních zdrojů mohou být stránky Ministerstva práce a sociálních věcí, na kterých je „Katalog organizací zaměstnávajících více než 50 % osob se zdravotním postižením a osob se zdravotním postižením samostatně výdělečně činných“. Tento katalog je dostupný na stránkách:

<https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/katalogorganizaceozp>.

Dále je možné hledat například na stránkách projektu ADIP – zvyšování adaptability občanů se zdravotním postižením, dostupným na stránkách:

<http://www.praceprozp.cz/hledani-prace/trziste-pracovnich-nabidek>,

který je vytvořen v rámci projektu NRZP, podpořený z programu iniciativy společnosti EQUAL. Na tomto portálu je možno najít nejen nabídky pracovních míst, ale také poptávky

jednotlivých lidí, kde je přehledně vyznačen region, nutné vzdělání i obor dané pozice a po kliknutí na odkaz i stručný popis, včetně dotazníků na základní schopnosti dané osoby.

V případě nejistoty zvládnutí pracovních podmínek je ku pomoci také informační server obsahující jednotlivé typové pozice u kterých můžete přehledně vidět:

- nutné minimální vzdělání,
- pracovní náplň,
- orientační rozmezí mzdy,
- statistiku volných míst,
- obvyklé pracovní podmínky,
- kvalifikační požadavky:
  - a) odborné dovednosti,
  - b) odborné znalosti.
- obecnou způsobilost,
- osobnostní požadavky,
- zdravotní požadavky.

Všechny tyto údaje je možno najít v „Kartotéce typových pozic“ na internetové adrese:

<http://ktp.istp.cz/charlie/expert2/act/overvw.act?lh=0>,

případně pro PKB:

<http://ktp.istp.cz/charlie/expert2/act/step2.act?lh=0&sm1=6>.

Na výše zmíněných stránkách lze nalézt mnoho užitečných informací, jak o nabídkách zaměstnání OZP, tak i informace o zaměstnavatelích zaměstnávajících více jak 50 % OZP. V případě inzerátů a nabídek pracovních pozic jsou vhodné stránky katalogu typových pozic, kde jsou orientační údaje o dané profesi.

2.3.2. Možné překážky při hledání zaměstnání

Při hledání, resp. výběru zaměstnání se OZP mnohdy potýkají s určitými překážkami, některé sdílí s běžnými občany, jiné jsou pro ně specifické.

Obavy o odejmutí invalidního důchodu – Je sice pravda, že si již OZP může vydělat kolik chce, ale i přesto je tento strach oprávněný z důvodu odebrání statutů stupně invalidity. Odebírání invalidních důchodů se tak děje na základě uznání OZP schopnou pracovat v rozsahu vyšším, než udává přiřazený stupeň invalidity nebo přezkoumání a přidělení nižšího stupně invalidity.

Nedostatek vhodných pracovních pozic – Pro OZP je shánění práce mnohem obtížnější než pro běžné občany, a to nejenom díky nedostatku pokrytí trhu práce právě pro OZP, ale také kvůli nedostatečné informovanosti o těchto pozicích.

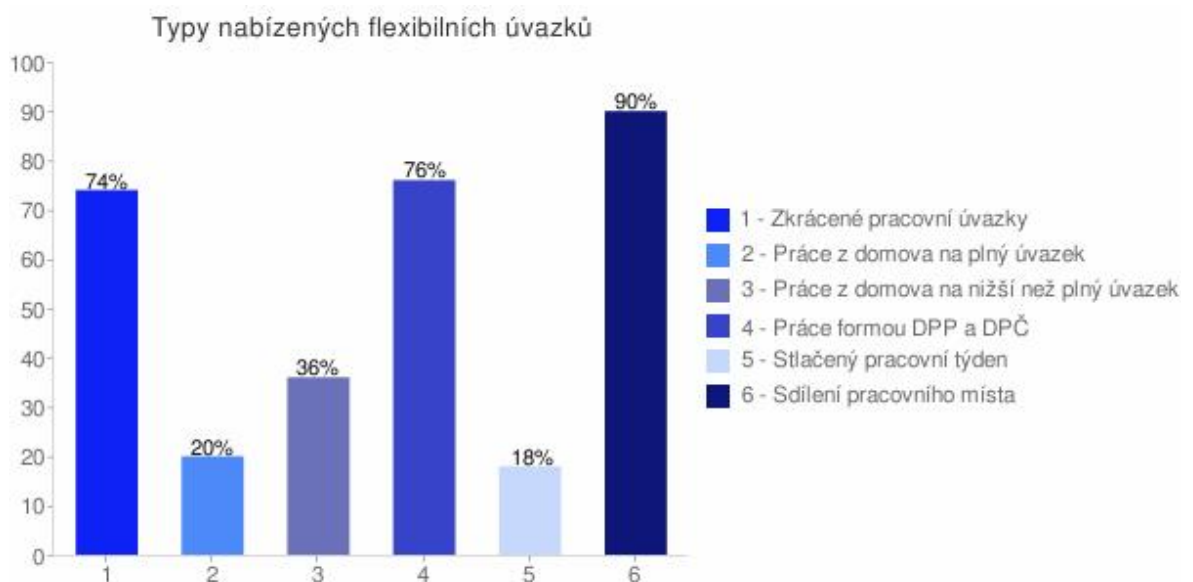
V současné době je na portálu Ministerstva práce a sociálních věcí v nabídce 23 411 volných pracovních míst a z toho je 1547 „vhodných“ pro OZP.

Málo flexibilních úvazků – V současné době je Česká republika pod průměrem ve vytváření flexibilních úvazků, ať už se jedná o úpravu pracovní doby, pružnost pracovní doby, nebo případně práci z domova.

Průzkum České společnosti pro rozvoj lidských zdrojů pro rok 2010: „Zaměstnavatelé a potencionální zaměstnanci versus alternativní úvazky“ prostřednictvím strukturovaných dotazníků, které rozeslal jak svým členským organizacím, tak i odborné veřejnosti, zjišťoval postavení firem a občanů k flexibilním úvazkům. Průzkum probíhal v rozmezí konce ledna a začátkem března a ke konci bylo shromážděno 150 odpovědí od zaměstnavatelů a 100 odpovědí od zaměstnanců. V případě zaměstnavatelů odpovídaly převážně firmy s více jak 250-ti zaměstnanci.

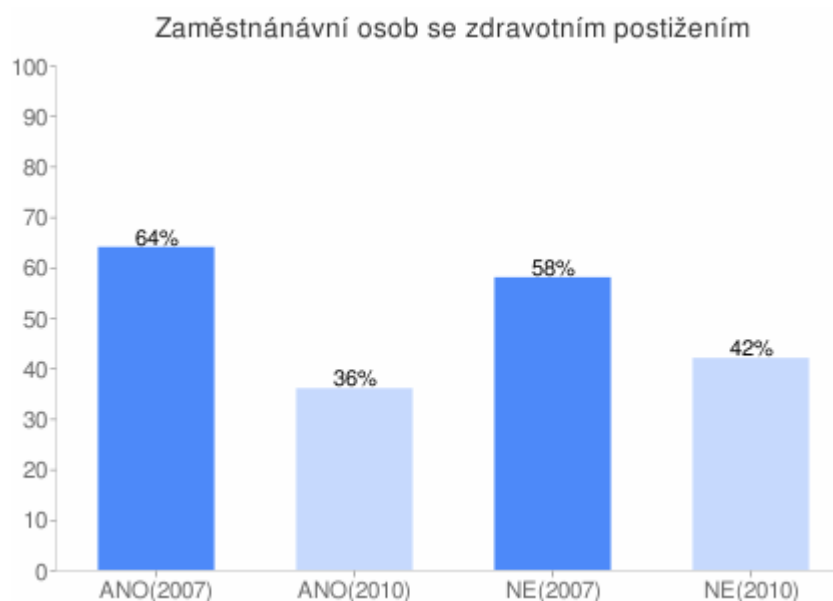
Z došlých odpovědí vyplývá, že 80 % zaměstnavatelů poskytuje možnost využít *flexibilních úvazků* a to nejčastěji ve formě *zkráceného pracovního úvazku*, nebo formou *DPP* a *DPČ*, jak je uvedeno v grafu níže.

Graf č. 4 – Typy nabízených flexibilních úvazků

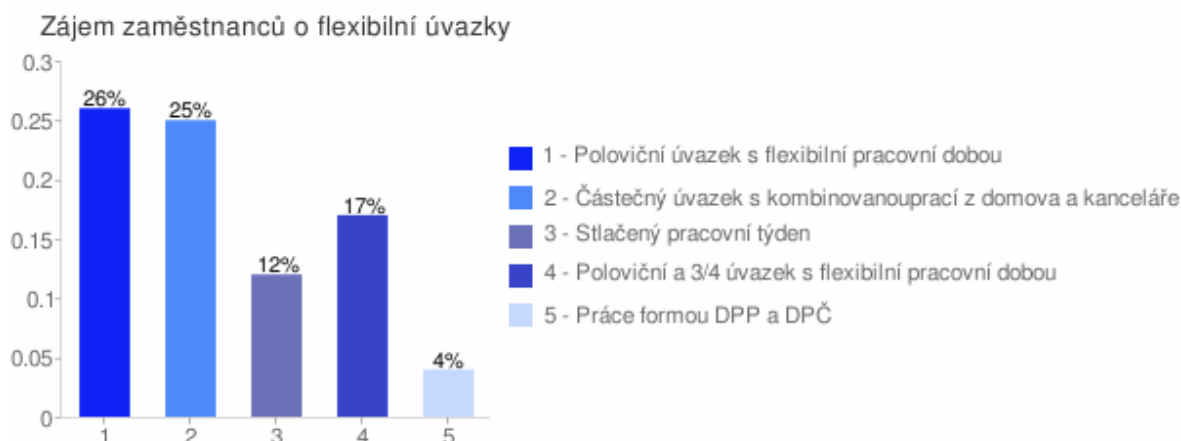
Další dotaz byl k zaměstnávání invalidních občanů. Jak je vidno z grafu níže, nastal pokles oproti roku 2007, a to o 6 %. Mimo jiné uvedlo 82 % firem, že zaměstnávají osoby starší padesáti let. Jejich počet ve firmách se pohybuje průměrně kolem 200 zaměstnanců.

Graf č. 5 – Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Z celkového počtu dotazovaných zaměstnanců uvedlo **95 %**, že by měli zájem o *alternativní úvazky*. Největší zájem by byl o *poloviční úvazek s flexibilní pracovní dobou a částečný úvazek s kombinovanou prací z domova a prací v kanceláři*.

Graf č. 6 – Zájem zaměstnanců o flexibilní úvazky

Bezbariérovost, doprava – S nemožností dostat se do objektu, nebo dokonce k objektu padají veškeré vyhlídky na možnost práce v daném prostředí. Zajištění cesty k objektu by mělo být bezbariérové a pokud tak není, tak má OZP možnost se někým nechat dopravovat a i tak v případě závažnějších postižení je to velmi složité. Na invalidním vozíku vyjízdit kopec a do toho ještě hledat nájezdy a sjezdy z chodníku není jen časově náročnější, ale i fyzicky velmi namáhavé. V případě nutnosti křížovat rušné silnice, nebo jízda po dlažebních kostkách, může vést k hledání přijatelnější cesty, i když taková možnost může vyjít o pěkných pár metrů, možná i stovek více. To už odradí nemálo jedinců, nebo jim to zkomplikuje život a takové situace jdou ruku v ruce se stresem. Dále i v případě možnosti přístupu k cílovému objektu není zaručena výhra a mnohé budovy nejsou uzpůsobeny pro bezbariérový přístup a některé se dokonce nedají upravit.

Práce bez smlouvy – Některé firmy najímají OZP na zkoušku bez smlouvy s tvrzením, že je nejdříve musí zjistit, jestli se na práci hodí a až po této „zkušební době“ mohou sepsat smlouvu. Takovéto „podvodné“ jednání mnohdy končí právě tříměsíční bezplatnou „zkouškou“.

Neznalost daňových výhod – Ze zákona je nutnost odvádět do státního rozpočtu 2,5 násobek průměrné měsíční mzdy, pokud firma zaměstnává více jak 25 zaměstnanců a z toho nejsou 4 % OZP. Nemálo firem si není vědoma daňových úlev při zaměstnávání OZP, různých příspěvků na zřizování chráněných pracovních míst, chráněných dílen. Dále je možnost uplatnění slev na daních dle nového systému přiznání invalidity je za I. a II. stupeň 18 000 Kč a za III. stupeň 60 000 Kč ročně.

Únava – Většina zaměstnavatelů nebere v potaz, že zdravotně postižená osoba nemusí mít takovou výdrž jako ostatní, snadněji se unaví a občas je nutno dát si přestávku pro nabrání sil. Ruku v ruce jde s únavou také ztráta koncentrace. Ne v každém zaměstnání je možno si dovolit odpočinek a některé pozice jej téměř vylučují, zde by mělo už při přijímání docházet k sdělení těchto faktů zaměstnavateli, a případně se s ním domluvit, zda-li je krátký odpočinek možný. Nejen OZP prospívá kratší pauza, ale obecně je práce efektivnější, pokud se člověk může na chvíli alespoň protáhnout, uvařit si čaj/kávu, nebo jinak alespoň na pár minut oddychnout.

Překážek s kterými se musí OZP denně potýkat je mnoho a při hledání práce se jich vyskytne ještě více. Největšími překážkami je samotný pracovní trh, který sice ještě není plně připraven pro plnohodnotné zaměstnávání OZP, nutno však podotknout, že situace se neustále zlepšuje. Velkou výhodou by bylo pochopení ze strany zaměstnavatelů ve formě flexibilních úvazků.

2.3.3. Úpravy pro osoby se zdravotním postižením

Pro zajištění práce OZP je nutno podniknout některé kroky, ať už se jedná o úpravu pracoviště, speciálních pracovních pomůcek, nebo režimových opatření.

Úpravy pracovního prostředí

- bezbariérový přístup,
  - a) snížené prahy,
  - b) automatické otevírání dveří na fotobuňku,
  - c) bezkontaktní čipové otevírání dveří,
  - d) automatické otevírání dveří výtahu,
  - e) rozšířené zárubně dveří,
  - f) plošina pro vozíčkáře,
  - g) schodišťový výtah,
  - h) nájezdová rampa.
- snížení polohy spínačů osvětlení,
- osvětlení na fotobuňku,
- madlo,
- upravená výška stolu.

Změny v pracovních podmínkách

- omezení manipulace s těžkými předměty,
- častější přestávky,
- pravidelné pauzy na jídlo,
- možnost píchnout si inzulín,
- možnost protáhnout se,

- možnost na chvíli si sednout,
- zvýšený důraz na světelné podmínky,
- nevystavovat se škodlivému proudění vzduchu.

Speciální pracovní pomůcky

- ortopedická židle,
- ortopedická hůl,
- podavač,
- sedací polštář,
- zádová opěrka,
- opěrka hlavy,
- upravené vozidlo pro vozíčkáře,
  - a) ruční řízení,
  - b) nožní řízení,
  - c) nájezdová rampa,
  - d) otočná/výsuvná sedačka,
  - e) nájezdová rampa,
  - f) sběrač vozíků.
- mechanický vozík,
- elektrický vozík,
- elektrický skútr,
- chodítko,
- skládací vycházková hůl,
- slepecká hůl,
- slepecký pes,

- hlasový výstup počítače,
- přídatné zařízení počítače s Braillovým písmem,
- diktafon,
- čtecí přístroj pro nevidomé s hmatovým výstupem,
- Pichtův psací stroj,
- záblesková/světelná/zvuková signalizace,
- psací telefon,
- telefonní zesilovač,
- vibrační a světelný budík,
- individuální přenosný sluchový přístroj,
- sluchadla,
- akustické indikátory,
- světelné indikátory.

Všechny pomůcky, režimové opatření i úpravy pracovního prostředí jsou individuální a odvíjí se od konkrétní osoby, jejího postižení a pracovního prostředí. Jednotlivé úpravy se mohou provádět obecně, ale vždy je potřeba doladit opatření na míru.

Zaměstnání pro OZP je mimo jiné projev realizace, velmi ovlivňuje psychický stav a v případě negativních zkušeností může odradit od dalších pokusů o hledání zaměstnání. Jednou z možností, jak prožít negativní zkušenosti s prací, je v případě špatného zaměstnavatele, ne-li když narazí na podvodného zaměstnavatele, který zakládá firmu jenom pro výdělek a s vědomím, že se obohatí na úkor státu a OZP, a poté nechá firmu zbankrotovat. Takovýto zaměstnavatelé se čas od času objevují a vědí, že situace na trhu práce je pro OZP nevýhodná a těží z toho.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3. OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V PRŮMYSLU KOMERČNÍ BEZPEČNOSTI

Tato kapitola je založena na setkáních a rozhovorech s jednotlivými pracovníky PKB se zdravotním postižením přímo na jejich pracovištích, a také na dotazníku, který byl předložen dalším 14-ti zaměstnancům firmy INTEGRA VD ZLÍN. Na základě zjištění z rozhovorů a dotazníku přiloženého níže je možno si udělat obrázek o tom, jak je s takovým pracovníkem zacházeno a jak očekává, že s ním zacházeno bude.

Obecně je zaměstnávání OZP velmi individuální záležitostí a proto je nutno ke každému jednotlivci přistupovat jinak. Při přijímání je nutno dbát na doporučení lékaře dle pracovní rekomandace a v oboru PKB je nutno ještě více zvážit zda-li je žadatel schopen v plném rozsahu zvládnout danou pozici. Mnohdy je nutno rychlého zásahu pro zamezení materiálních škod, někdy může být ohroženo dokonce i zdraví osob. Nejenom ohrožením takto očividně chráněných zájmů může utrpět firma, pokud není zaměstnanec schopen plnit své zaměstnání, už jen to je reprezentací firmy a poškozují její renomé. To však neznamená, že by OZP neměli být zaměstnávání, ale mělo by se dbát zvýšené opatrnosti při výběru pozice. Je v zájmu jak zaměstnavatele, tak i žadatele o zaměstnání, aby pro OZP byla vybrána vhodná pozice a mohla kvalitně plnit pracovní povinnosti.

Samozřejmě existují i OZP, které není možné v PKB zaměstnat, ale pro ty už většinou lékař v pracovní rekomendaci upřesňuje podmínky zaměstnávání a dané restriktce. Je to dáno tím, že i přes veškerou snahu, některé zdravotní postižení vylučují práci na daných pozicích PKB. Přece jenom je při přijímání do PKB nutno předložit osvědčení o jak odborné, ale také i zdravotní způsobilosti, a na většinu pozic je nutná dobrá fyzická kondice. Ve výsledku je však důležité zvážení žadatele o zaměstnání i zaměstnavatele.

3.1. Osoby se zdravotním postižením v praxi

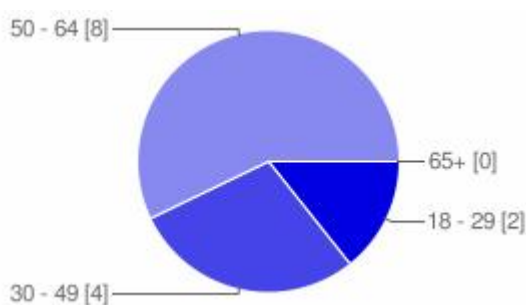
Během rozhovorů s jednotlivými pracovníky INTEGRA VD jsem měl možnost je sledovat na jejich pracovišti a všimnout si odchylek od normálních pracovníků, jak už po stránce speciální výstroje, upraveného pracoviště, či režimových opatření. Vzhledem k tomu, že někteří z těchto lidí chtěli zůstat v anonymitě, nebudu uvádět žádná jména. Všichni pracovníci s kterými jsem měl tu čest se potkat, ochotně spolupracovali a odpovídali na moje otázky. Na základě pohovorů s těmito pracovníky a ještě dotazníků, které byly rozdány pracovníkům, se kterými jsem neměl možnost se potkat osobně.

Jedním z prvních dotazů byla otázka na určení věkových skupin respondentů dle tabulky níže.

Tab. č. 11 – Věk respondentů.

Věk	Počet odpovědí	Procentuální odpovědi
18 – 29	2	14%
30 – 49	4	29%
50 – 64	8	57%
65+	0	0%

Graf č. 7 – Věk respondentů.

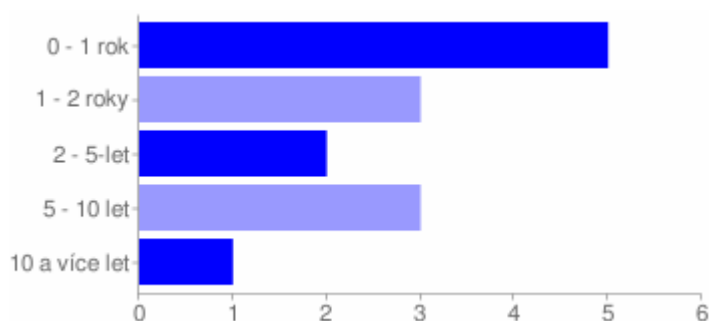

Z výsledků průzkumu věkových skupin je vidno, že více zdravotních postižení se vyskytuje ve vyšším věku, to také může být způsobeno větší odolností mladších jedinců.

Další otázkou v dotazníku na pracovníky bezpečnostní agentury INTEGRA byla zjišťována doba pracovního poměru.

Tab. č. 12 – Doba pracovního poměru v INTEGRA VD.

<i>Počet let</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
0 – 1	5	36%
1 - 2 roky	3	21%
2 - 5 let	2	14%
5 - 10 let	3	21%
10 a víc let	1	7%

Graf č. 8 – Doba pracovního poměru u INTEGRA VD.

Ze získaných dat lze vyčíst, že nejvíce pracovníků pracuje u bezpečnostní agentury INTEGRA VD po dobu do jednoho roku. Mohlo by to ukazovat na zvýšenou fluktuaci zaměstnanců, ale vzhledem k malému vzorku a jednorázovému dotazníku není tento výsledek důkladně ověřitelný.

Jednou ze stěžejních otázek byla pracovní pozice OZP, kdy k výsledkům z dotazníku jsem přiřadil i odpovědi z osobních pohovorů.

Tab. č. 13 – Pracovní pozice.

<i>Pracovní pozice</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
Bezpečnostní pracovník/ce	6	33%
Strážný/á	7	39%
Vrátný/á	3	17%
Pracovník dohledového centra	1	6%
Výjezdová služba	1	6%

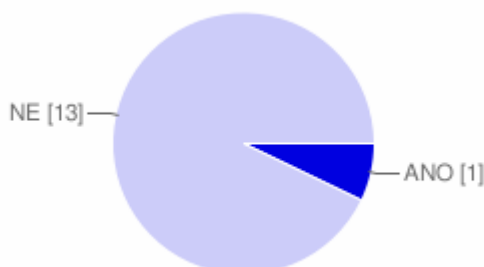
Graf č. 9 – Pracovní pozice.

Nejvíce OZP uvedlo jako pozici strážného a bezpečnostního pracovníka. Zde vyvstává otázka, zda-li je bezpečnostní pracovník brán jako konkrétní pozice, nebo obecně pracovník v oboru bezpečnosti. Z odpovědí je vidno, že pracovní pozice jsou zastoupeny v relativně širokém rozsahu, a například i **výjezdová služba** je obsažena v odpovědích.

Další otázkou dotazníku bylo zjišťováno používání speciálních pomůcek, jako např. ortopedická hůl/židle, vozík a ortéza.

Tab. č. 14 – Máte k výkonu povolání speciální pomůcky?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
ANO	1	7%
NE	13	93%

Graf č. 10 – Máte k výkonu povolání speciální pomůcky?

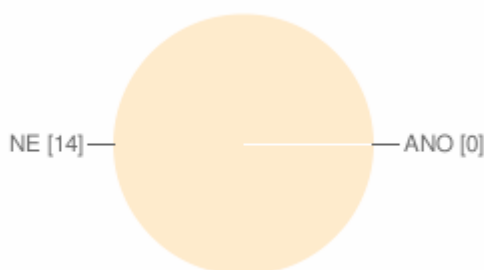
Na odpovědích respondentů je vidět, že téměř nemají žádné speciální pomůcky, jež by jim usnadňovaly, nebo alespoň zpříjemňovaly pracovní povinnosti. Jedinou pracovní pomůckou byl **bederní ortopedický pás**, který mohou běžně používat i zdraví lidé, pokud mají jednostranně namáhanou páteř.

Jedna z otázek, na kterou jsem čekal kladné odpovědi byla na upravenou pracovní dobu, nebo jiné režimové opatření, zda-li OZP nemají zkrácený pracovní úvazek, nebo například zajištěnou dopravu do práce.

Tab. č. 15 – Máte upravenou pracovní dobu, nebo jiné režimové opatření?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
ANO	0	0%
NE	14	100%

Graf č. 11 – Máte upravenou pracovní dobu, nebo jiné režimové opatření?

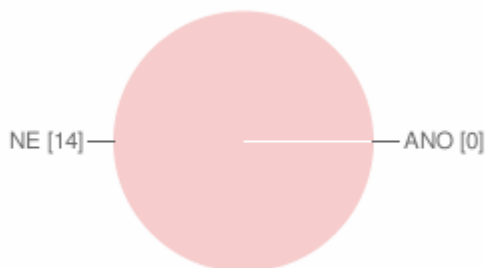

Naprostá absence kladných odpovědí na tuto otázku značí, že OZP z nějakého, ať už finančního, či jiného důvodu pracují na plný úvazek i přes obtíže, které sebou jejich postižení může nést při dlouhodobější zátěži.

Jako další dotaz byla položena otázka na uzpůsobení pracovního prostředí, jako např. bezbariérový přístup a změněnou výšku stolu dle potřeb.

Tab. č. 16 – Máte uzpůsobené pracovní prostředí?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
ANO	0	0%
NE	14	100%

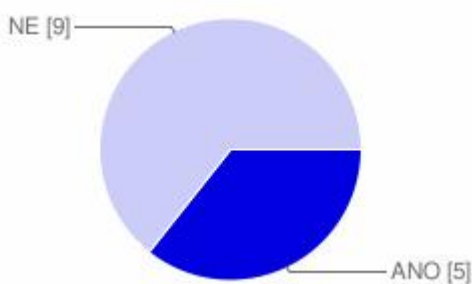
Graf č. 12 – Máte uzpůsobené pracovní prostředí?

Opět se zde nenašli žádné kladné odpovědi, z čehož vyplývá, že spíše se přizpůsobí člověk, než-li okolí.

Jednou z otázek byl dotaz, zda-li si OZP myslí, že je jejich postižení nějak omezující při výkonu povolání.

Tab. č. 17 – Myslíte si, že vás vaše postižení omezuje ve výkonu povolání?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
ANO	5	36%
NE	9	64%

Graf č. 13 – Myslíte si, že vás vaše postižení omezuje ve výkonu povolání?

Na otázku, zda-li je postižení respondentů omezující ve výkonu povolání odpovědělo 36 %, že ano a to zejména, že má vliv na pohyblivost a dále zde byl zastoupen špatný zrak.

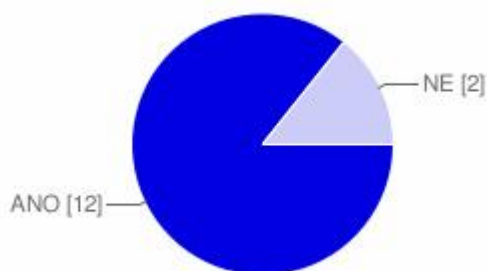

Dalším dotazem bylo zjišťování, zda-li je respondent v invalidním důchodu.

Tab. č. 18 – Jste v invalidním důchodu?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
ANO	12	86%
NE	2	14%

Graf č. 14 – Jste v invalidním důchodu?

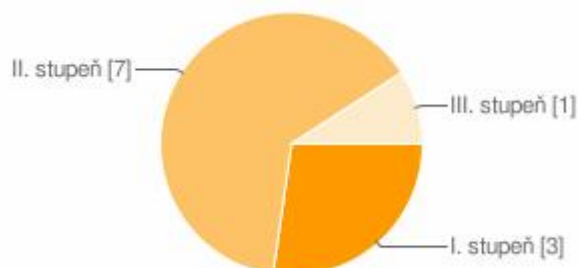
Z odpovědí je vidět, že 86 % respondentů je v invalidním důchodu, což odpovídá i politice firmy zaměstnávající více jak 50 % OZP.

Tato otázka je podotázkou předcházejícího dotazu na invalidní důchod, kdy byl zjišťován přiznaný stupeň invalidity.

Tab. č. 19 – Jaký máte stupeň invalidity?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
I. stupeň	3	20%
II. stupeň	7	47%
III. stupeň	1	7%

Graf č. 15 – Jaký máte stupeň invalidity?

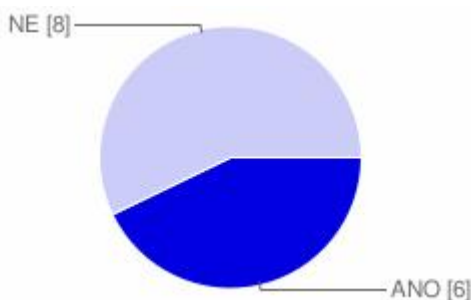
Nejvíce, a to 47 % odpovědí bylo, že mají respondenti přiznaný II. stupeň invalidity, a je potěšující, že se ve vzorku objevil i **III. stupeň invalidity**, což poukazuje na to, že i s výrazně sníženou pracovní schopností je možno pracovat v PKB. Tato odpověď se váže k vnitřnímu postižení, **epilepsii**.

Jedním z cílů dotazníku také bylo zjištění, zda-li je obecná povědomost o tom, kde se dozvědět o práci pro OZP.

Tab. č. 20 – Víte o jiných možnostech, kde se dozvědět o práci pro OZP?

<i>Možné odpovědi</i>	<i>Počet odpovědí</i>	<i>Procentuální odpovědi</i>
ANO	6	43%
NE	8	57%

Graf č. 16 – Víte o jiných možnostech, kde se dozvědět o práci pro OZP?

Zde i přes převážení záporných odpovědí nad kladnými nebyl rozdíl tak markantní a 43 % respondentů vědělo, kde by se mohli informovat na práci pro OZP. I když je to otázka dotazníku s téměř nejvíce kladnými odpověďmi, je lehce alarmující, že lidé spíše nevědí, kde by mohli shánět práci. Z kladných odpovědí byl nejvíce zastoupen úřad práce, dalšími jmenovanými možnostmi byla ještě inzerce a internet.

Celkově z dotazníku vyplývá, že OZP nemají žádné výhody z hlediska zaměstnání a je s nimi **nakládáno jako s běžnými pracovníky**. Sami OZP ani nečekají, že to bude jinak, a že by měli mít úlevy pracovních povinností. Největším přínosem zaměstnanců, OZP vidím v chápavém vedení, které jsem mohl sledovat. Pokud je se zaměstnanci zacházeno jako v mnou navštívených firmách, nemyslím si, že by byla práce pro OZP ku škodě. Spíše se domnívám, že jim může velmi pomoci, a to nejen po finanční, ale také po psychické a sociální stránce.

3.2. Přijímání nových pracovníků

Před přijetím pracovníka je nutno zvážit, zda-li je vůbec potřeba zaplnit volné pozice a jestli nějaké volné pozice jsou. Pro bezpečnostní agenturu, ale také není na škodu mít v záloze kontakty na uchazeče o zaměstnání, v případě, že dostane větší zakázku s náhlým plněním, kterou není schopna pokrýt z portfolia svých zaměstnanců. Proto je velmi vhodné si od všech žadatelů vzít kontakt, pokud není dodán s životopisem.

3.2.1. Inzerát

Pro oslovení nejširší veřejnosti je možno podat inzerát. Inzeráty je možno rozšířit přes různé informační kanály, ať už se jedná o televizní spoty, povětšinou na místních televizních stanicích, různé regionální noviny, případně úzce zaměřené tiskoviny na inzeráty. Dále je možné vylepovat inzeráty na předem určených místech.

3.2.2. Převedení objektu pod jinou bezpečnostní agenturu

Tato možnost je pro bezpečnostní agenturu jedna z nejlepších, protože společně s objektem většinou přecházejí i stávající zaměstnanci, kteří již vědí jak to v objektu chodí, kde jsou jaké bezpečnostní prvky, které prostory se musejí kontrolovat a kde dbát zvýšené opatrnosti z důvodů vyššího rizika. Navíc má zaměstnavatel určitou jistotu spolehlivosti zaměstnanců. Jsou zde také i negativa, a to pokud přebírající firma je firmou zaměstnávající převážně OZP, tímto se jí může snížit procentuální počet těchto zaměstnanců, který je nutný pro získávání dotací. Zdravé zaměstnance však mohou na vhodných pozicích nahradit OZP a zdravé pracovníky přeradit na pozice, které jsou by OZP nemohla vykonávat.

3.2.3. Osobní docházka

Existuje také možnost, že se jednotliví lidé chodí ptát přímo na pobočky bezpečnostních agentur. Zde je na uvážení přijímacího pracovníka, zda-li danou osobu přijme. Většinou je nutno posuzovat na základě životopisu a osobního odhadu. Pokud posuzující osoba zhodnotí, že uchazeč díky svému postižení není vhodný pro žádnou pozici v bezpečnostním průmyslu, které daná firma nabízí, je zbytečné dělat uchazečům plané naděje v podobě sdělení typu: „Zapíši si vás a dále se vám ozveme.“, „Pokud se něco uvolní, dáme vám vědět.“. Také je možné, že se budou chodit ptát lidé, kteří o práci ve skutečnosti zájem nemají a činí tak jen kvůli potvrzení pro úřad práce. Horší možností je, že se mohou chodit ptát i pochybné existence, u kterých by se dalo předpokládat, že nebudou plnit pracovní povinnosti, ohrožovat svým konáním chod a dobré jméno firmy, nebo dokonce páchat trestnou činnost.

3.2.4. Dosažení důchodového věku lidí z firmy na hlídaném objektu

Občas se bezpečnostní agentury setkají s požadavkem od zadavatele zakázky na ostrahu objektu, zda-li by nemohli zaměstnat pracovníka firmy, který dosáhl důchodového věku. Zde je téměř jistota spolehlivosti daného pracovníka. Navíc je výhodou, že daný potencionální zaměstnanec má dobrou znalost firmy, poměrů a režimu v ní. Také se zná se zaměstnanci a lépe může reprezentovat společnost a snadněji se zaučí, než-li zaměstnanec dosazený z jiného prostředí.

3.2.5. Přijetí nového pracovníka

Po zhodnocení, že je žadatel vhodný pro danou pozici s přihlédnutím k pracovní rekomendaci, je samozřejmě nutno vyplnit všechny dokumenty nutné pro přijetí. Dále je žadatel zaveden na objekt, kde je seznámen se stávajícími pracovníky, obeznámen s náplní práce a s technickým vybavením. Na každou pozici je nutno zaškolení. Délka zaškolení se odvíjí od náplně práce. Hlídač například nepotřebuje tolik času, jako obsluha dohledového centra.

Výše uvedené způsoby zaměstnávání OZP jsou nejběžnějšími postupy vyhledávání a přijímání nových pracovníků v PKB. Jak je vidno, jako ve většině odvětví se volné pozice odvíjí od zakázek a zaplnění volných pozic. V případě žádosti o zaměstnání a okamžitého nepřijetí není třeba se hned vzdávat a případně vyčkat, pokud se některá pozice neuvolní, nebo nevznikne nová zakázka, a tudíž poptávka po zaměstnancích.

V této kapitole jsem se snažil zhodnotit výstupy dotazníku na pracovníky bezpečnostní agentury INTEGRA VD a jejich přehlednou prezentaci formou tabulek a grafů. Z výstupů výše je vidno, že odchylky od běžných pracovníků jsou minimální a i s relativně těžšími postiženími se dají efektivně plnit pracovní povinnosti. Dále jsem na základě rozhovorů s pracovníky INTEGRA VD sestavil nejpravděpodobnější možnosti vyhledávání a přijímání nových pracovníků do bezpečnostní agentury.

4. ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ NA JEDNOTLIVÝCH PRACOVNÍCH POZICÍCH

Následující kapitola osvětluje vybrané typy povolání PKB s jejich stručnými charakteristikami a zdravotními omezeními. Tato část přechází v jednotlivá postižení, která byla vybrána jako zástupci typových skupin. Vše je završeno schématicky znázorněným průnikem těchto pasáží.

4.1. Specifikace typových povolání průmyslu komerční bezpečnosti

Následující pasáž je věnována stručnému popisu vybraných typových pozic, charakteristice pozice, zvýšeným pracovním rizikům a zdravotním podmínkám vykonávání dané pozice.

4.1.1. Bezpečnostní pracovník

Nutné vzdělání:

Střední vzdělání s maturitou

Alternativní názvy:

Vedoucí ostrahy a ochrany, Bezpečnostní referent

Charakteristika:

Bezpečnostní pracovník je kvalifikovaný pracovník zajišťující ostrahu a ochranu majetku, osob a chráněných zájmů podle instrukcí v návaznosti na činnost menších celků, vykonává složitější činnosti s nutností samostatného rozhodování v daném rámci a podílí se na přípravných pracích s návazností na další činnosti a celek.

Činnosti:

- Kontrola a operativní řízení činnosti malých skupin pracovníků, vedení a vyhodnocování záznamů a předávání informací.

- Příprava a podíl na zajištění jednotlivých bezpečnostních úkolů včetně zajišťování ochrany přepravy peněz a cenin, osob, ochrany informací a objektů zvláštní důležitosti,
- Kontrola dodržování režimových opatření vstupu a pohybu osob, vjezdu a výjezdu vozidel a provádění dopravně regulačních opatření uvnitř objektů.
- Zajišťování prvotních činností k odvrácení nebezpečí nebo zamezení škody a ztrát na majetku a zdraví osob včetně zajišťování místa do příjezdu hasičů, policie apod.
- Preventivní pochůzková činnost se zaměřením na odhalení bezpečnostních, požárních, havarijních a ekologických rizik.

Zvýšená míra pracovních podmínek:

Tab. č. 21 – Pracovní podmínky bezpečnostního pracovníka

Pracovní podmínky	Intenzita
Zvýšené riziko úrazu pracovníka	2, 3
Zvýšené riziko obecného ohrožení	2, 3

Legenda: 1 - **minimální**; 2 - **únosná míra**; 3 - **významná míra**; 4 - **vysoká míra**;

Zdravotní podmínky:

Onemocnění vylučující výkon typové pozice

- záchvatovité a kolapsové stavy,
- závažné duševní poruchy, těžké poruchy chování. [29]

4.1.2. Bezpečnostní technolog

Nutné vzdělání:

Střední vzdělání s maturitou

Alternativní názvy:

Bezpečnostní projektant, Výrobně technický ředitel, Vedoucí montáže, Vedoucí servisu

Charakteristika:

Bezpečnostní technolog je kvalifikovaný pracovník, který zpracovává návrhy a projekty technického zabezpečení objektů k ochraně majetku, osob a informací s ohledem na ostatní aspekty zabezpečení a řídí jejich realizaci.

Činnosti:

- Provádění bezpečnostních analýz a bezpečnostních posouzení zabezpečení majetku, osob a informací.
- Zpracování návrhů technické ochrany majetku a osob a informací, návrhy projektů zabezpečení.
- Provádění funkčních zkoušek a přejímky poplachových systémů (systémů kontroly vstupu, kamerových a systémů ochrany zboží), systémů požární signalizace a dalších zabezpečovacích systémů založených na telekomunikačních, radiových, optoelektronických, výpočetních, sdělovacích, signalizačních a dalších principech.
- Řízení montáže a servisu poplachových systémů, požární signalizace a mechanického zabezpečení.

Zvýšená míra pracovních podmínek:**Tab. č. 22** - Pracovní podmínky bezpečnostního technologa

Pracovní podmínky	Intenzita
Práce ve výškách	2
Duševní zátěž	2
Pracovní doba, směnnost	2

Legenda: 1 - **minimální**; 2 - **únosná míra**; 3 - **významná míra**; 4 - **vysoká míra**;

Další podmínky při výkonu práce:

- časté střídání pracovišť různě umístěných,
- proměnlivá práce - střídání úkonů a operací,
- týmová práce (kolektivní práce vyžadující přímou kooperaci).

Osobnostní požadavky:**Tab. č. 23** – Osobnostní požadavky bezpečnostního technologa

<i>Osobnostní požadavky</i>	<i>Důležitost</i>
Rozlišování barev a barevných odstínů	3
Rozdělení pozornosti	4
Dlouhodobá paměť	3
Prakticky technická představivost (konstrukční a prostorová)	3
Praktické myšlení	4
Teoretické myšlení	3
Samostatné myšlení	3
Písemný a slovní projev	3
Přizpůsobivost	4
Sebekontrola, sebeovládání	3
Samostatnost	3
Schopnost pracovat v týmu	3
Přesnost, preciznost	4
Schopnost přijmout odpovědnost	3
Rozhodnost	3
Organizační schopnost	3

Legenda: 1 - **zanedbatelné**; 2 - **malé**; 3 - **střední**; 4 - **vysoké**; 5 - **mimořádné**;

Zdravotní podmínky:*Onemocnění vylučující výkon typové pozice*

- záchvatovité a kolapsové stavy,
- závažné duševní poruchy, těžké poruchy chování. [29]

4.1.3. Detektiv vyšetřovatel**Nutné vzdělání:**

Vyšší odborné nebo bakalářský studijní program

Alternativní názvy:

Vyšetřovatel, Vyšetřovatel pojišťovny, Investigator

Charakteristika:

Detektiv vyšetřovatel je pracovník s vyšší kvalifikací, který provádí rozkrývání a dokumentování skutečností svědčících o právním zájmu klienta.

Činnosti:

- Zajišťování informací o důkazech, svědectvích, stopách a jiných indiciích pro potřeby dokazování v úředních jednáních a soudních kauzách.
- Zajišťování spolupráce s ostatními veřejnými a soukromými subjekty (například s orgány činnými v trestním řízení).
- Vedení evidence o případech a zpracování závěrečných zpráv včetně fotodokumentace.
- Zpracování dokumentace pro vymáhání pohledávek, vedení soudních sporů, trestní řízení apod.
- Zajišťování, prošetřování a rozkrývání skutečností, událostí a jevů spojených se vznikem škod a jiných skutečností svědčících o právním zájmu klienta.
- Analýza skutečností a příprava na realizaci dalších kroků k uplatnění právního zájmu klienta s důrazem na aspekty příslušného právního systému.

Zvýšená míra pracovních podmínek:**Tab. č. 24** – Pracovní podmínky detektiva vyšetřovatele

Pracovní podmínky	Intenzita
Duševní zátěž	2, 3

Legenda: 1 - **minimální**; 2 - **únosná míra**; 3 - **významná míra**; 4 - **vysoká míra**;

Další podmínky při výkonu práce:

- uzavřený prostor (dílna, hala, sklad, stáj, kabina, kancelář, apod.),
- proměnlivá práce - střídání úkonů a operací,
- týmová práce (kolektivní práce vyžadující přímou kooperaci),
- styk se zákazníky.

Zdravotní podmínky:***Onemocnění vylučující výkon typové pozice***

- záchvatovité a kolapsové stavy,
- závažné duševní poruchy, těžké poruchy chování.

Onemocnění omezující výkon typové pozice

- závažná endokrinní onemocnění,
- poruchy vidění,
- onemocnění oběhové soustavy s funkčním omezením,
- chronická onemocnění dýchacích cest a plic s těžší poruchou funkce,
- závrať jakékoliv etiologie,
- duševní poruchy,
- poruchy chování,
- závažná psychosomatická onemocnění,
- drogová závislost v anamnéze,
- epilepsie a jiná záchvatová onemocnění,
- závažná nervová onemocnění,
- nemoci pohybového systému omezující pohyblivost a svalovou sílu. [29]

4.1.4. Strážný***Nutné vzdělání:***

Střední vzdělání s výučním listem

Alternativní názvy:

Hlídač

Charakteristika:

Strážný je kvalifikovaný pracovník, který podle pokynů a instrukcí plní jednoduché úkoly k zajištění ochrany majetku a osob se zvýšenou fyzickou námahou a rizikem pracovního úrazu a podílí se na přípravných pracích s malou návazností na další činnosti.

Činnosti:

- Kontrola dodržování režimových opatření vstupu a pohybu osob, vjezdu a výjezdu vozidel a provádění dopravně regulačních opatření uvnitř objektů.
- Pochůzková a kontrolní činnost ve střeženém objektu dle instrukcí a pokynů.
- Provádění jednoduchých činností k zajištění bezpečnosti a základních úkonů ke snížení škod a ztrát na majetku a zdraví osob podle instrukcí a pokynů.
- Vedení dokumentace o průběhu služby.
- Obsluha jednoduchých mechanických a elektronických zabezpečovacích zařízení, poplachových a požárních signalizací a kamerových systémů.
- Používání věcných bezpečnostních prostředků (služební pes, zbraň, spojovací, osvětlovací prostředky, detektory apod.).
- Vybírání vstupních a vjezdových poplatků, parkovného apod.

Zvýšená míra pracovních podmínek:**Tab. č. 25 – Pracovní podmínky strážného**

Pracovní podmínky	Intenzita
Duševní zátěž	2
Zvýšené riziko úrazu pracovníka	1, 2
Zvýšené riziko obecného ohrožení	2
Pracovní doba, směnnost	2

Legenda: 1 - **minimální**; 2 - **únosná míra**; 3 - **významná míra**; 4 - **vysoká míra**;

Další podmínky při výkonu práce:

- časté střídání pracovišť různě umístěných,
- jednotvárná práce v delších cyklech (do 1 hodiny),
- převážně individuální práce.

Osobnostní požadavky:

Tab. č. 26 – Osobnostní požadavky strážného

<i>Osobnostní požadavky</i>	<i>Důležitost</i>
Adaptace na světlo a tmou	3
Rozsah zrakového pole	3
Rozlišování směru zvuku	3
Rozdělení pozornosti	4
Vigilance (bdělost)	3
Krátkodobá paměť	3
Praktické myšlení	3
Přizpůsobivost	4
Flexibilita	4
Sebekontrola, sebeovládání	4
Schopnost přijmout odpovědnost	4
Rozhodnost	3
Odolnost sensorické zátěži	3
Jistota, pohotovost vystupování	3, 4

Legenda: 1 - zanedbatelné; 2 - malé; 3 - střední; 4 - vysoké; 5 - mimořádné;

Fyzické schopnosti:

Tab. č. 27 – Fyzické schopnosti strážného

<i>Fyzické schopnosti</i>	<i>Nároky</i>
Stabilita paže – ruka	2
Přesnost ovládání strojů a zařízení	2
Zručnost prstů v jemných činnostech	2
Zručnost ruky při hrubších úkonech	2
Souhra rukou a nohou při práci na jednom místě	3
Přesnost a rytmus pohybu v čase	2
Rychlost reakce	1
Reakce na více věcí současně	1
Rychlost pohybu těla	1
Rychlost pohybu ruky a prstů	1
Ohebnost těla při práci	2
Svalová síla a odolnost proti únavě	3
Skoky a vrhání předmětů	2
Rozsah pohybu rukou a nohou	2
Souhra rukou a nohou, když je tělo v pohybu	3
Hrubá tělesná rovnováha	3
Výdrž ve svalové síle a dechu	2
Tlačení, tažení a nesení předmětů	2
Síla a stabilita trupu	2

Legenda: 1 - minimální nároky 2 - přiměřené nároky 3 - vysoké nároky;

Zdravotní podmínky:*Onemocnění vylučující výkon typové pozice*

- závažné duševní poruchy, těžké poruchy chování.

Onemocnění omezující výkon typové pozice

- záchvatovité a kolapsové stavy,
- závažná endokrinní onemocnění,
- poruchy vidění,
- duševní poruchy,
- poruchy chování,
- závažná psychosomatická onemocnění,
- drogová závislost v anamnéze,
- epilepsie a jiná záchvatová onemocnění,
- závažná nervová onemocnění. [29]

4.1.5. Vrátný***Nutné vzdělání:***

Základní vzdělání

Charakteristika:

Vrátný je nekvalifikovaný pracovník, který podle pokynů a instrukcí plní jednoduché úkoly k zajištění ochrany majetku a osob, podává vymezené informace a zajišťuje další činnosti spojené s bezpečností objektu

Činnosti:

- Vybírání vstupních poplatků, parkovného apod.
- Provádění jednoduchých činností, včetně preventivních, ke snížení škod a ztrát na majetku a zdraví osob.

- Používání vymezených věcných bezpečnostních prostředků.
- Kontrola osob na personálních vrátnicích a vozidel na branách a vlečkách.
- Vedení stanovené evidence a dokumentace o ostraze a pátrání.
- Jednoduché úkony v pátrání po osobách a věcech.
- Pochůzková a kontrolní činnost ve střeženém objektu dle instrukcí nebo pokynů vedoucího.
- Obsluha jednoduchých mechanických a elektronických zabezpečovacích zařízení, poplachových a požárních signalizací a kamerových systémů.

Zvýšená míra pracovních podmínek:

Tab. č. 28 – Pracovní podmínky vrátného

<i>Pracovní podmínky</i>	<i>Intenzita</i>
Pracovní doba, směnnost	3

Legenda: 1 - **minimální**; 2 - **únosná míra**; 3 - **významná míra**; 4 - **vysoká míra**;

Další podmínky při výkonu práce:

- v uzavřeném prostoru (dílna, hala, sklad, stáj, kabina, kancelář, apod.),
- proměnlivá práce - střídání úkonů a operací,
- převážně individuální práce.

Osobnostní požadavky:

Tab. č. 29 – Osobnostní požadavky - Vrátný

<i>Osobnostní požadavky</i>	<i>Důležitost</i>
Praktické myšlení	3
Přizpůsobivost	3
Flexibilita	3
Jistota, pohotovost vystupování	3

Legenda: 1 - **zanedbatelné**; 2 - **malé**; 3 - **střední**; 4 - **vysoké**; 5 - **mimořádné**;

Fyzické schopnosti:**Tab. č. 30** – Fyzické schopnosti - Vrátný

Fyzické schopnosti	Nároky
Stabilita paže – ruka	1
Přesnost ovládání strojů a zařízení	1
Zručnost prstů v jemných činnostech	1
Zručnost ruky při hrubších úkonech	1
Souhra rukou a nohou při práci na jednom místě	1
Přesnost a rytmus pohybu v čase	1
Rychlost reakce	2
Reakce na více věcí současně	2
Rychlost pohybu těla	2
Rychlost pohybu ruky a prstů	1
Ohebnost těla při práci	2
Svalová síla a odolnost proti únavě	1
Skoky a vrhání předmětů	1
Rozsah pohybu rukou a nohou	2
Souhra rukou a nohou, když je tělo v pohybu	2
Hrubá tělesná rovnováha	2
Výdrž ve svalové síle a dechu	1
Tlačení, tažení a nesení předmětů	1
Síla a stabilita trupu	1

Legenda: 1 - **minimální nároky** 2 - **přiměřené nároky** 3 - **vysoké nároky**;

Zdravotní podmínky:*Onemocnění omezující výkon typové pozice*

- závažná endokrinní onemocnění,
- duševní poruchy,
- závažná psychosomatická onemocnění,
- epilepsie a jiná záchvatová onemocnění,
- závažná nervová onemocnění. [29]

4.1.6. Pracovník dohledového centra

Nutné vzdělání:

Střední vzdělání s výučním listem

Alternativní názvy:

Dispečer

Charakteristika:

Pracovník dohledového centra je kvalifikovaný pracovník zajišťující ochranu majetku, osob a oprávněných zájmů podle instrukcí v návaznosti na činnost organizačních celků, vyžadujících specifické znalosti a dovednosti.

Činnosti:

- Podíl na přípravě a realizaci režimových opatření určených k ochraně majetku, osob a oprávněných zájmů.
- Předávání pokynů k zajišťování prvotních činností k odvrácení nebezpečí nebo zamezení škody včetně pokynů k zajišťování místa do příjezdu hasičů, policie apod.
- Organizování pracovních činností dle pokynů a instrukcí.
- Obsluha pultů centralizované ochrany, radiostanic, technických zařízení k ochraně majetku a osob.
- Komunikace s klientem.
- Obsluha mechanických a elektronických zabezpečovacích systémů.
- Obsluha požárních a hasebních systémů.
- Obsluha PC.
- Vedení elektronické i písemné dokumentace o průběhu služby nebo bezpečnostní akce a o mimořádných událostech.

Zvýšená míra pracovních podmínek:**Tab. č. 31** – Pracovní podmínky – Pracovník dohledového centra

Pracovní podmínky	Intenzita
Zraková zátěž	2, 3
Duševní zátěž	2, 3
Pracovní doba, směnnost	2, 3

Legenda: 1 - **minimální**; 2 - **únosná míra**; 3 - **významná míra**; 4 - **vysoká míra**;

Další podmínky při výkonu práce

- v uzavřeném prostoru (dílna, hala, sklad, stáj, kabina, kancelář, apod.),
- proměnlivá práce - střídání úkonů a operací,
- nárazová práce,
- převážně kolektivní (práce prováděná v kolektivu bez výraznějších kooperací),
- styk se zákazníky.

Osobnostní požadavky:**Tab. č. 32** – Osobnostní požadavky – Pracovník dohledového centra

Osobnostní požadavky	Důležitost
Koncentrace pozornosti	3
Vigilance (bdělost)	3
Praktické myšlení	3
Přizpůsobivost	3, 4
Flexibilita	3, 4
Odolnost sensorické zátěži	3
Jistota, pohotovost vystupování	3

Legenda: 1 - **zanedbatelné**; 2 - **malé**; 3 - **střední**; 4 - **vysoké**; 5 - **mimořádné**;

Zdravotní podmínky:**Onemocnění vylučující výkon typové pozice**

- závažné duševní poruchy, těžké poruchy chování.

Onemocnění omezující výkon typové pozice

- závažná endokrinní onemocnění,
- kožní prekancerózy,
- závažné poruchy krevetvorby a krvácivé stavy,
- závažná orgánová onemocnění podle druhu neionizujícího záření,
- poruchy vidění,
- onemocnění končetin s poruchou funkce včetně pouřazových stavů,
- klaustrofobie,
- závažná onemocnění pohybového systému omezující práci ve vynucené poloze,
- duševní poruchy,
- poruchy chování,
- závažná psychosomatická onemocnění,
- epilepsie a jiná záchvatová onemocnění,
- závažná nervová onemocnění. [29]

4.1.7. Technik poplachových systémů*Nutné vzdělání:*

Střední vzdělání s výučním listem

Alternativní názvy:

Technik slaboproudých systémů, Servisní technik, Elektromechanik bezpečnostních systémů.

Charakteristika:

Technik poplachových systémů je kvalifikovaný pracovník, který provádí samostatné práce a dílčí i celkové řízení prací při montážích, rekonstrukcích, běžných a středních

opravách, kontrolách, seřizování, údržbě, obsluze a uvádění do provozu, poplachových systémů a komunikačních systémů souvisejících s bezpečností.

Činnosti:

- Instalace slaboproudých rozvodů.
- Montáže a oživování poplachových systémů a komunikačních systémů souvisejících s bezpečností.
- Montáže a oživování poplachových zabezpečovacích a tísňových systémů (I&HAS).
- Montáže a oživování elektrických zabezpečovacích systémů (EZS).
- Montáže a oživování přístupových a docházkových systémů vč. biometrie (ACS).
- Montáže a oživování kamerových systémů (CCTV).
- Montáže a oživování audio a video dveřních systémů a systémů přivolání pomoci.
- Měření a vyhodnocování elektrických a neelektrických parametrů zařízení, diagnostika závad.
- Připojování ústředí na pulty centrální ochrany (PCO).

Zvýšená míra pracovních podmínek:

Tab. č. 33 – Pracovní podmínky – Technik poplachových systémů

Pracovní podmínky	Intenzita
Zátěž neionizujícím zářením a elektromagnetickým polem včetně laserů	1, 2
Zraková zátěž	2
Celková fyzická zátěž	1, 2
Lokální zátěž jemné motoriky	2
Práce ve výškách	1, 2
Duševní zátěž	2
Zvýšené riziko úrazu pracovníka	2
Pracovní doba, směnnost	2

Legenda: 1 - minimální; 2 - únosná míra; 3 - významná míra; 4 - vysoká míra;

Osobnostní požadavky:**Tab. č. 34** – Osobnostní požadavky – Technik poplachových systémů

<i>Osobnostní požadavky</i>	<i>Důležitost</i>
Rozlišování intervalů	3
Rozlišování tónu, síly a rytmu	3
Udržování rovnováhy	3, 4
Prakticky technická představivost (konstrukční a prostorová)	3
Praktické myšlení	3
Písemný a slovní projev	3
Přizpůsobivost	3
Flexibilita	3
Přesnost, preciznost	3
Odolnost senzorické zátěži	3
Odolnost vůči mentální zátěži	3

Legenda: 1 - zanedbatelné; 2 - malé; 3 - střední; 4 - vysoké; 5 - mimořádné;

Zdravotní podmínky:*Onemocnění vylučující výkon typové pozice*

- osoby s kardiostimulátorem,
- záchvatovité a kolapsové stavy.

Onemocnění omezující výkon typové pozice

- závažná endokrinní onemocnění,
- závažná orgánová onemocnění podle druhu neionizujícího záření,
- poruchy vidění,
- onemocnění oběhové soustavy s funkčním omezením,
- chronická onemocnění dýchacích cest a plic s těžší poruchou funkce,
- onemocnění končetin s poruchou funkce včetně poúrazových stavů,
- závažná onemocnění pohybového a nervového systému, omezující jemnou motoriku a koordinaci pohybů,
- závrať jakékoliv etiologie,
- duševní poruchy,

- poruchy chování,
- závažná psychosomatická onemocnění,
- epilepsie a jiná záchvatová onemocnění,
- závažná nervová onemocnění,
- nemoci pohybového systému, omezující pohyblivost a svalovou sílu. [29]

Z vybraných typových pozic vyplývá, že OZP mohou pracovat v PKB. Nemají to však jednoduché a pro některé pozice může být jejich postižení v práci znevýhodňující. To však neznamená, že by neměli pracovat, nýbrž musí vložit větší píli a pokud jsou některé podmínky nevyhovující, snažit se je zlepšit na základě domluvy. Většinou zaměstnavatelů OZP právě ohleduplný přístup k zaměstnancům umožňuje je zaměstnávat a vytvářet dobré pracovní podmínky.

4.2. Zdravotní postižení

Tato část obsahuje charakteristiky vybraných zástupců typů postižení a jejich pracovní omezení. Většina postižení je brána v potaz, jako lehčí případy. Vše je v obecné rovině a mělo by sloužit jen pro informativní účely. U konkrétních OZP je uplatnění se na pracovních pozicích v PKB odvozeno od pracovních rekomandací.

4.2.1. Tělesné postižení

Horní končetiny

Postižení horních končetin zahrnuje širokou škálu jednotlivých postižení. Obecně vzato jsou ruce pro většinu pracovních pozic zásadní. Pro mnohé postižené se staly nohy **téměř stejně zručnými nástroji jako ruce**, pro případy amputace, či celkového ochrnutí horních končetin. V případě omezení hybnosti rukou je možnost práce v PKB nemalá a záleží na domluvě se zaměstnavatelem.

Obratnost

Zhoršení obratnosti jako takové, dle mého názoru plně nezavrhne možnost uplatnění v PKB. Pro většinu pozic je **mírné** zhoršení obratnosti ztěžujícím pro zaměstnance, a značně únavnějším, ale s **odhodláním** možné vykonávat pracovní povinnosti.

Páteř

Pro postižení páteře je zásadní **zamezení manipulace s těžkými břemeny, možnost odpočinout si**, a případně i na **chvíli sednout**, aby se ulevilo páteři. V případě sedavého zaměstnání zase právě naopak možnost zvednout se a případně **projít a protáhnout** se.

Vozíčkáři

V případě vozíčkářů je samozřejmě nutností **bezbariérový přístup**, bez kterého by se ani nedalo uvažovat o zaměstnání takového člověka. Pracovním omezením také může být **omezený manévrovací prostor**. Nemělo by se také zapomínat na **WC pro vozíčkáře**, a s tím je spjato, že by mělo být dost času v práci pro vykonání potřeby.

4.2.2. Vnitřní postižení

Epilepsie

Převážné riziko v pracovním nasazení je u epilepsie v „záchvatech“. V některých případech jsou záchvaty **předzvěstovány**, a právě aspoň s předzvěstí je možnost přerušit práci a po záchvatu pokračovat. Některé „záchvaty“ jsou prezentovány ve formě **tiků, nekontrolovatelného mrkání**, ale jsou i takové, kdy epileptik **ztratí na vědomí** a po odeznění se vnímání vrací do normálu. Rizikovými faktory epileptiků mohou být **stres, výšky, zdroje sálavého tepla, otevřený oheň, nekryté rotační stroje, vrtačky a běžící pásy**. „Záchvat“ může vyvolat také **nedostatek spánku**, proto není doporučován **třísměnný provoz, noční směny**. U **fotosenzitivních epileptiků** může docházet k vyvolání záchvatu nevhodným osvětlením, např. **blikající zářivkou**.

Cukrovka

Cukrovka se řadí mezi autoimunitní choroby, a projevuje se sníženou tvorbou inzulínu, který slouží k udržování stálé hladiny cukru v krvi. Mezi prvotní příznaky cukrovky patří **hubnutí, žízeň, nadměrné pití a močení, únavnost, nevykonnost**. Při vysoké hladině cukru v krvi může docházet k ztrátě vědomí. U cukrovky I. typu, je nutno aplikovat inzulín pro zabránění **ketoacidotickému komatu**. Při typu II. je nutno dodržovat **striktní stravovací návyky a dietu**. Pro zaměstnávání cukrovkářů je nutno zajistit dostatečný prostor pro **pravidelný příjem potravy**, případně **možnost aplikovat inzulín**.

Poruchy řeči

Poruchy řeči do velké míry ovlivňují **sociální interakci**. Mezi poruchy řeči se řadí mnohá postižení, které se mohou projevovat například **koktavostí, vadným vyslovováním některých souhlásek** nebo **samohlásek, huhňavostí, brebtavostí** a mnoha dalšími. Opět je nutno přistupovat **individuálně** ke každému člověku. Některé poruchy řeči vylučují pozice, které jsou v **přímém kontaktu** se zákazníky a návštěvníky, kvůli reprezentaci firmy. Tito lidé by však neměli být vylučováni ze sociální interakce.

Kardiovaskulární onemocnění

Kardiovaskulární onemocnění postihují srdce a cévy a mohou mít mnoho podob, jako např. **vysoký krevní tlak, ischemická choroba srdeční, mozková mrtvice, srdeční arytmie** a mnoho dalších. Mezi rizikové faktory patří **zvýšená hladina cholesterolu, kouření, výživa a tělesná aktivita**. Nedoporučuje se zaměstnání s **velkou fyzickou námahou a zvýšenými stresovými faktory**.

Lupénka

Jde o chronické kožní onemocnění. Lupénka je neinfekční viditelná porucha kůže, kdy se kůže odlupuje 7-krát rychleji než u zdravé pokožky a doposud se nedá plně vyléčit. Rizikové faktory ovlivňující lupénku jsou např. **infekce dýchacích cest, stres, alkohol**,

spálení sluncem, nízké teploty a suchý vzduch. Pro zmírnění příznaků je nutno dodržovat **zdravý životní styl, dostatečný příjem tekutin, hygienické návyky a častou aplikaci promašťujících přípravků.** Toto postižení může ovlivňovat práci spíše z estetického hlediska, pokud nejde o těžké případy.

4.2.3. Zrakové postižení

Slabozrakost

Slabozrakost je nevratný proces zhoršení kvality zraku. Může se projevovat **zhoršenou ostrotí vidění, výpadky v zorném poli, ztrátou centrálního vidění, trubcovým viděním** nebo **zhoršenou světlocitlivostí.** V případě lehčích postižení se dá uvažovat o práci se speciálními pomůckami, s těžšími poruchami by se muselo brát v potaz konkrétní místo v konkrétním pracovním prostředí.

Nevidomost

Nevidomost je definována **úplnou ztrátou zraku** nebo **nerozvinutím zrakových schopností.** Vzhledem k tomu, že není zachován světlocit, je velmi **ztížená prostorová orientace** v neznámých prostorách a vzhledem k tomu, že nevidí mimiku mluvčího, je ztížena i **komunikace s lidmi.** Pro zaměstnávání nevidomých v PKB by musela být pozice celkově koncipována pro nevidomé a zohledněna tak pracovní náplň.

4.2.4. Sluchové postižení

Nedoslýchavost

Jedná se o různě těžkou poruchu sluchu, kdy je do jisté míry **narušena schopnost přijímání zvukových informací.** Nedoslýchaví lidé jsou většinou závislí na **sluchových pomůckách** a **odezírání ze rtů.** Zásadním rozdílem může být, pokud mluvčí umí **znakovou řeč.** Zásadním aspektem je **věk,** při kterém se začal zhoršovat sluch. Do jisté míry je důležité **vidět tvář mluvčího** a mnohdy jim **sledování mimiky** usnadňuje porozumění projevu. Pro usnadnění vnímání zvuku je výhodou nehlukné prostředí a pomalá mluva. Toto

postižení, pokud není z těžších případů nezamezuje práci v PKB, jen vyžaduje **ohleduplnější přístup**.

Hluchota

Hluchota je nemoc, kdy je **zamezena schopnost vnímání zvukových informací**. Na rozdíl od nedoslýchavosti, zde nepomáhají pomůcky na zesílení zvuku, ale opět je možno naučit se **odezírání ze rtů** a **znakovou řeč**. Pro hluché lidi existuje spousta pomůcek, většinou na **světelné bázi**. I hluchý člověk, pokud se vyskytuje v **chápavém okolí**, může zastávat funkce v PKB.

4.2.5. Duševní postižení

Schizofrenie

Schizofrenie je obecně velmi komplikovaná nemoc a nese sebou spoustu průvodních jevů, jako např. **pozměněné chápání skutečnosti**, které je provázeno **bludy**, **halucinacemi**, **zmatenou mluvou**, a může docházet k **zhoršenému řečovému projevu**. Tuto nemoc provází **vysoká proměnlivost stavů** a **navazování sociálních vazeb** je mnohdy ze začátku obtížné a vyžaduje citlivý přístup. Zaměstnávat však neléčeného schizofrenika v PKB považují za značně rizikové. V případě, že schizofrenik dochází pravidelně na léčení a negativní projevy nemoci jsou utlumeny, ne-li vyléčeny, tak vidím možnost v zaměstnávání těchto lidí, avšak pro začátek určitě zvýšit kontrolu těchto pracovníků, což považují spíše za přínos pro ně samotné.

Poruchy nálad

Projevují se **změnou nálad**, které neodpovídají životní situaci. Nejčastějším projevem je **deprese**, **mánie** a střídání těchto dvou stavů. Toto postižení narušuje život člověka a může se promítat i do **tělesných funkcí**. Toto postižení je možno do jisté míry léčit, ale je nutno pro každého člověka stanovit individuální léčbu, zpravidla sestávající z podávání psychofarmak a psychoterapie. Zařazení do pracovního režimu je komplikované a i přes dodržování léčebných postupů, se mohou poruchy nálad vrátit.

4.2.6. Mentální postižení

Lehké postižení

Mentální postižení je definováno **sníženou inteligencí**, v případě lehkého postižení **IQ = 50-69**. Při tomto postižení dochází k **zaostávání rozumových schopností** a **zpoždění vývoje řeči**. V případě lehkého mentálního postižení je možné dosažení **nezávislosti v životě** a tím pádem i možnost práce v PKB na pozicích nevykazujících složitost pracovních úkonů.

Při zamyšlení se nad typy postižení a některými z jejich zástupců, vyplývá, že i přes náročné podmínky PKB, je možno zaměstnávat OZP. Nastává více komplikací, než-li při zaměstnávání zdravých lidí, a to jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele. Pokud se dokáží domluvit a přenést přes prvotní nesnáze, může takto vzniklý pracovní vztah docela dobře fungovat. Není však v lidských silách konat nemožné a je lepší poslechnout doktora a vybírat zaměstnaní na základě pracovní rekomandace. Pokud zaměstnavatel nemůže v některých ohledech splnit nutné požadavky pro vytvoření pozice pro konkrétní OZP, je lepší se poohlédnout po práci, kde se k takovým věcem přihlédne.

4.3. Osoby se zdravotním postižením na typových pozicích.

Přiřazení jednotlivých pozic, ke konkrétním postižením není jednoduchou záležitostí. Vzhledem k individualitě každého zdravotního postižení je možno pouze spekulovat, zda-li jde pracovat na dané pozici s daným typem postižení. V teoretické rovině lze podat jen vodítka pro možné hledání práce na pozici v PKB. Vzhledem k výsledkům terénního výzkumu ve firmě **INTEGRA VD**, je možno podat pár příkladů konkrétních postižení na konkrétních pozicích.

4.3.1. Příklady z INTEGRA VD

Pro úplnost budou pozice uváděny, jak byly napsány pracovníky bezpečnostní agentury **INTEGRA VD**. Pozice, které se v dotazníku vyskytovali jsou Bezpečnostní pracovník, Bezpečnostní služba, Vrátný, Strážný a Hlídač.

Bezpečnostní pracovník/Bezpečnostní služba:

- mozková mrtvice,
- skolióza,
- revmatoidní artritida a artróza,
- epilepsie,
- nádor na páteři.

Hlídač:

- tumor ledvin,
- zrakové postižení,
- Bechtěrevova choroba – diagnóza 45,
- klouby a páteř,
- postižení dolních končetin.

Strážný:

- diabetes,
- neuropatie,
- mozková příhoda.

Vrátný:

- chronický výhřez plotýnek,
- vada kyčlí,
- nemocné srdce.

Ve výčtu jsou zastoupeny i postižení výrazně snižující pracovní schopnost. Tato skutečnost však nic nemění na tom, že existují i OZP, které vykonávají práci v oboru PKB. Někteří z těchto pracovníků jsou zaměstnání již roky na svých pozicích a spolehlivě plní pracovní povinnosti.

4.3.2. Možnosti uplatnění osob se zdravotním postižením v průmyslu komerční bezpečnosti

Již v předešlých částech této kapitoly byly popsány vybrané typové pozice v PKB a vybraná postižení jednotlivých typů postižení. V této části budou výše uvedené informace sloučeny s přihlédnutím k výsledkům terénního výzkumu, K vybranému postižení bude vybrána nejvhodnější pozice, pokud taková existuje, a případně i další možné.

Lehké mentální postižení

S lehkým mentálním postižením by se dalo uvažovat o pozici **vrátný**, pokud by nebyl problém v naučení návyků. Přesto by tento post měl mít spíše charakter informační, než-li bezpečnostního charakteru.

Postižení horních končetin, obratnost

Pro postižení horních končetin je nabídka pracovních pozicí relativně široká, pokud nebude postižení omezující výkon povolání. Spíše by se hodila pozice, kde není potřeba vysoká manuální zručnost a je vyžadována preciznost. Z těchto důvodů jsou nejvhodnějšími pozicemi: **vrátný, pracovník dohledového centra, strážný a bezpečnostní pracovník.**

Postižení páteře

U postižení páteře je zásadní, aby se nemuselo manipulovat s těžkými břemeny a možnost se protáhnout nebo odpočinout si. Proto by se dalo uvažovat o pozicích: **pracovník dohledového centra, strážný, vrátný, bezpečnostní pracovník.** V případě

dobrých pracovních podmínek by přicházeli v úvahu i: **bezpečnostní technolog, detektiv vyšetřovatel a technik poplachových systémů.**

Vozíčkář

Největším úskalím vozíčkářů je v mobilitě a omezeném dosahu z vozíku. Nejvhodnějšími pozicemi pro vozíčkáře se jeví: **pracovník dohledového centra, vrátný.** V úvahu mohou přicházet i pozice: **bezpečnostní pracovník, bezpečnostní technolog.** V případě plně bezbariérového objektu by se dalo uvažovat i o pozici: **strážný.**

Slabozrakost

Pro slabozraké je rozhodující stupeň poklesu zrakové ostrosti a zda-li jde vykompenzovat speciálními pomůckami. Vhodné pozice pro slabozraké: **vrátný,** případně by se dalo uvažovat i o **strážném.**

Nevidomost

Nevidomost je pravděpodobně jedno z postižení, pro které není v PKB moc prostoru. Pro nevidomé nebyla nalezena žádná typová pozice v PKB.

Nedoslychavost

V případě nedoslychavých jsou možnosti pracovního uplatnění široké. Nedoslychavým mohou pomáhat různé speciální pomůcky nahrazující akustické signály světelnými. S dobrým technickým zázemím a režimovými opatřeními jsou vhodné téměř všechny pozice: **strážný, vrátný, bezpečnostní pracovník, bezpečnostní technolog a pracovník dohledového centra.**

Hluchota

Pro postižení hluchotou platí převážně stejná pracovní omezení jako pro nedoslýchavost a taky jsou zde stejné možnosti výkonu povolání: **strážný, vrátný, bezpečnostní pracovník, bezpečnostní technolog a pracovník dohledového centra.**

Poruchy nálad

V případě pravidelného brání předepsaných psychofarmak a sezení s psychologem by se dalo uvažovat o práci v PKB. Záchvaty musí být potlačeny právě zmiňovanou léčbou. V takovémto případě je možná práce na nestresových pozicích: **pracovník dohledového centra, vrátný, strážný.**

Schizofrenie

Po předchozí léčbě a jejích pozitivních výsledcích na OZP se schizofrenií je možno uvažovat o práci v PKB na pozicích: **pracovník dohledového centra, strážný, vrátný.**

Cukrovka

Pro cukrovkáře nevidím zásadní omezení, pokud jsou zavedena režimová opatření jako možnost pravidelného stravování nebo aplikace inzulínu. Proto jsou možné tyto pozice: **pracovník dohledového centra, vrátný, strážný, bezpečnostní pracovník, bezpečnostní technolog, detektiv vyšetřovatel a technik poplachových systémů.**

Lupénka

Lupénka není omezující výkon povolání, jen ztěžující ho a z estetického hlediska nemusí být chápána. Umístění osoby s lupenkou závisí na firmě a image, kterým se chce prezentovat. Pokud firma jedná s choulostivějšími zákazníky: **pracovník dohledového centra, bezpečnostní pracovník, bezpečnostní technolog a technik poplachových systémů.** V případě firmy, která jedná se solventními zákazníky přichází v úvahu i: **strážný a vrátný.**

Kardiovaskulární postižení

Při kardiovaskulárním postižení by se měli OZP vyvarovat stresu a nadměrné fyzické zátěži. Proto jsou vhodné tyto pozice: **pracovník dohledového centra, vrátný a strážný.**

Epilepsie

Epileptici by se měli vyvarovat stresu, práci ve výškách a špatným klimatickým podmínkám. Pokud je toto postižení léčeno a je zamezeno záchvatovým stavům, je dokonce i možnost získat zbrojní průkaz. Proto jsou vhodné tyto pozice: **pracovník dohledového centra, vrátný, strážný a bezpečnostní pracovník.**

Poruchy řeči

Pro poruchy řeči je určující do jaké míry je postižení omezující pro komunikaci s okolím. Spíše by bylo lepší volit pozice, kde není zásadní rychle verbálně reagovat: **bezpečnostní technolog a technik poplachových systémů.** V případě možnosti jiné formy komunikace, např. nastavených poplachových stavů, však není problém s ostatními pozicemi: **strážný, pracovník dohledového centra, bezpečnostní pracovník, vrátný a detektiv vyšetřovatel.**

Pro přehlednost je vše zobrazeno v tabulce níže, kde jsou pro dané pracovní pozice zohledněny zdravotní postižení se kterými je možno danou pozici vykonávat. Tabulka je pro větší přehled rozdělena na dvě části. V první části jsou vyznačeny pracovní pozice, pro které je větší možnost zaměstnávání OZP, a ve druhé jsou pozice s menší pravděpodobností zaměstnat OZP.

Tab. č. 35 - Pracovní pozice v PKB pro široké spektrum OZP.

<i>Typ postižení</i>	<i>Druh postižení</i>	<i>Vrátný</i>	<i>Strážný</i>	<i>Pracovník dohledového centra</i>	<i>Bezpečnostní pracovník</i>
Mentální	lehké	ANO	---	---	---
Tělesné	horní končetiny	ANO	ANO	ANO	ANO
	obratnost	ANO	ANO	ANO	ANO
	páteř	ANO	ANO	ANO	ANO
	vozičkáři	ANO	ANO	ANO	ANO
Zrakové	slabozrakost	ANO	ANO	---	ANO
	nevidomost	---	---	---	---
Sluchové	nedoslýchavost	ANO	ANO	ANO	ANO
	hluchota	ANO	ANO	ANO	ANO
Duševní	poruchy nálad	ANO	ANO	ANO	---
	schizofrenie	ANO	ANO	ANO	---
Vnitřní	cukrovka	ANO	ANO	ANO	ANO
	lupénka	ANO	ANO	ANO	ANO
	kardiovaskulární	ANO	ANO	ANO	---
	epilepsie	ANO	ANO	ANO	ANO
	poruchy řeči	ANO	ANO	ANO	ANO

Tab. č. 36 – Pracovní pozice v PKB pro užší spektrum OZP

<i>Typ postižení</i>	<i>Druh postižení</i>	<i>Bezpečnostní technolog</i>	<i>Technik poplachových systémů</i>	<i>Detektiv vyšetřovatel</i>
Mentální	lehké	---	---	---
Tělesné	horní končetiny	---	---	---
	obratnost	---	---	---
	páteř	ANO	ANO	ANO
	vozičkáři	ANO	---	---
Zrakové	slabozrakost	---	---	---
	nevidomost	---	---	---
Sluchové	nedoslýchavost	ANO	---	---
	hluchota	ANO	---	---
Duševní	poruchy nálad	---	---	---
	schizofrenie	---	---	---
Vnitřní	cukrovka	ANO	ANO	ANO
	lupénka	ANO	ANO	---
	kardiovaskulární	---	---	---
	epilepsie	---	---	---
	poruchy řeči	ANO	ANO	ANO

Z výše uvedených tabulek je vidno, že většina zdravotních postižení by mohla najít uplatnění v PKB.

Možnosti uplatnění OZP v PKB jsou široké, pokud je vůle jak ze strany zaměstnavatele, tak i ze strany zaměstnance. Výše uvedená kapitola jen dokazuje, že i s těžšími zdravotními postiženími je možno pracovat v PKB. Přestože může být na výběr méně pracovních pozic, každý typ postižení má své zástupce, kteří jsou zaměstnatelní. Jednotlivé přiřazení postižení k pracovním pozicím je pouze informativní. Každé postižení sebou nese svá specifika a restrikce pro výkon povolání. Tyto aspekty by neměly být přehlíženy.

Důležitým faktem při zvažování pozice v PKB je pracovní rekomandace. V pracovní rekomandaci jsou uvedena omezení spjatá s postižením dané osoby. Zaměstnavatel by pak sám měl zvážit, jestli pracovní rekomandace není v rozporu s některými úkony pracovní pozice. Počet zdravotních postižení je nepřehledně a téměř u každého člověka jsou nějaké odlišnosti. Proto by se mělo ke každému přistupovat jednotlivě a sám žadatel by měl zvažovat, zda-li bude schopen plnit pracovní povinnosti a výkon povolání mu nebude přitěžovat v jeho zdravotním stavu. Pro uplatnění OZP je občas nutno zavést nová režimová a technická opatření a firmy v každé změně vidí riziko. Naštěstí existují i firmy zaměstnávající více jak 50 % OZP, které jsou uvedené v katalogu zaměstnavatelů OZP. Takovéto firmy zaměstnávají převážně OZP, někdy i více jak 70 %.

ZÁVĚR

Problematika pracovního uplatnění OZP roste na důležitosti zároveň s rostoucím počtem OZP jak v České republice, tak i ve světě. V dohledné době se počty OZP budou neustále zvyšovat, a proto by se mělo věnovat více prostoru informovanosti o možnostech jejich zaměstnávání.

Pro uvedení do problematiky jsou v první kapitole vysvětleny pojmy zdravotního postižení a tělesného postižení. K těmto pojmům je uvedeno rozdělení a vždy uvedeno pár příkladů, aby si i osoby neznalé problematiky mohly utvořit představu, co do které skupiny patří a jak se jednotlivé typy postižení vykazují. Dále jsou v první kapitole uvedeny základní příspěvky od státu pro zlepšení kvality života a hlavně zjednodušení adaptace do pracovního režimu. Úvodní kapitola by nebyla úplná bez právního minima týkajícího se jak příspěvků, zaměstnávání OZP, tak i nutnosti práce v PKB. Zaměstnávání OZP je nejen podporováno státem, ale může být i výhodné a mohou se tak uvolnit lidské zdroje na pozice, které OZP vykonávat nemohou.

Předmětem druhé kapitoly je shrnutí psychologických aspektů práce pro OZP, které mohou velmi ovlivňovat volbu zdali pracovat nebo ne. Práce je pro OZP uspokojením potřeby seberealizace, využitím volného času a možností sociální interakce. V této kapitole je také zohledněno posuzování invalidity v Evropě. Nejvyšší příspěvek za sníženou pracovní schopnost, tedy invaliditu III. stupně, v České republice za měsíc se začíná blížit nejnižším invalidním příspěvkům v Evropě týdně. Pro započítání pracovního poměru je zde analyzován trh práce a zohledněny jednotlivé překážky při hledání zaměstnání. Většina z překážek plyne z neinformovanosti a nechuti cokoliv měnit, i když to může mít přínos i v budoucnu. Mimo jiné je zde zohledněn přínos speciální pomůcek, úprav pracoviště a režimových opatření. Právě tyto úpravy mohou mít zásadní vliv, zdali je možno zaměstnat OZP, aby efektivně plnili pracovní povinnosti.

Podkladem pro vytvoření třetí kapitoly byl terénní výzkum a dotazník na zaměstnance bezpečnostní agentury INTEGRA VD. Z výsledků dotazníku je názorně vidět, že OZP mohou a zastávají různé pozice v PKB. Přestože OPZ pracují na různých pozicích s různými postiženími, v drtivé většině nemají nijak uzpůsobené pracoviště nebo speciální pomůcky a přesto efektivně vykonávají svoje pracovní povinnosti. Jak pro zaměstnance, tak

i pro zaměstnavatele jsou zde uvedeny možnosti přijímání nových zaměstnanců. Větší část dotazovaných OZP neví o možnostech, kde se dozvědět o volných pracovních pozicích. Nejčastěji je v povědomí lidí úřad práce, jako zdroj informací o možnostech zaměstnávání.

V poslední kapitole jsou uvedeny typové pozice PKB a vybraná postižení zastupující jednotlivé typy postižení. Možnosti uplatnění daných postižení na typových pozicích je shrnuto v tabulkách č. 35 a 36, ale slouží jen jako informativní materiál. Veškeré pracovní zařazení je individuální a odvíjí se od konkrétních postižení. V tomto je nápomocna pracovní rekomandace, na jejímž základě je posuzováno, zdali je možno přijmout OZP na konkrétní pozici a zdali se požadavky dané pozice nevyklučují s postižením. Je také důležité co obnáší daná pozice v konkrétní firmě. Stejná pracovní pozice může být odlišná v různých firmách, jak v pracovní náplni, tak i v požadavcích na pracovníka.

Diplomová práce je velmi obecného charakteru a rozsahově nemůže pojmout celou problematiku. Navazující výzkum by byl vhodný, ale se zaměřením na konkrétní postižení nebo alespoň na konkrétní typy postižení. Vše by mělo vycházet z terénního výzkumu v jednotlivých firmách zaměstnávajících OZP. Nemuselo by se jednat jen PKB, ale ke každé dané osobě na konkrétní pozici podat charakteristické prvky postižení a specifikaci pracovní pozice.

CONCLUSION

The issue of job placement of PD is growing in importance along with the increasing number of PD in the Czech Republic and abroad. In the foreseeable future, the numbers of PD will be continuously increasing and therefore should be paid more attention to increase the knowledge of their employment opportunities.

For introduction into the issue, there are explained the terms of disability and physical disability in the first chapter. These terms are divided into few categories, and each of these categories has few examples, so that even those not familiar with the issue can get better review of categorization of the disabilities into groups according to similarities and how different types of disability are specified. Furthermore, in the first chapter there are described basic allowances that can be obtained from the state to improve the quality of life and especially to simplify the adaptation to working conditions. Opening chapter would not be complete without the legal minimum on both allowances and employment of PD, as well as the work requirements in the ICS. PD employment is not supported by the Government, but may be beneficial to the employers and can free up human resources for positions that PD cannot stand for.

The second chapter is a summary of the psychological aspects of work for the PD, which may have great influence on the choice of whether to work or not. Work is a fulfillment of personal needs of PD, utilization of free time and possibility of social interaction. In this chapter is also described assessment of disability in Europe. The highest allowance for a reduced work ability, thus disability of 3rd instance, in the Czech Republic per a month is nearing the lowest allowances for disability in Europe per week. To help PD with search for job opportunities there is analyzed the labor market and there are described various obstacles in finding employment. Most of obstacles originate from ignorance and reluctance to change anything, although it may be beneficial in the future. Among other benefits are taken into account special equipment, workplace adjustments and routine measures. These adjustments can have a significant impact, whether it is possible to employ PD to effectively perform job duties.

The third chapter was based mainly on the field research and a question-form filled out by employees of safety agency INTEGRA VD. The results of the question-form are

clearly showing that the PD may occupy a different position in the ICS. Even though PD are working in various positions with various disabilities, the vast majority didn't have any adaptation of workplace or use any special tools, and still perform their job duties effectively. For both employers and employees there are discussed possibilities of recruitment of new labor force. Most PD responding to question-form do not know how, or where to learn about vacancies. In most cases people are aware just of Labor Office, as a source of information about employment opportunities.

In the last chapter there are shown model positions of ICS and selected disabilities representing different categories of disabilities. Possibilities of model positions being occupied is summarized in Tables 35 and 36, but these serve as an informative material only. All work assignments are individual and depend on the specific disability. Great help to solve this problem is working recommendation, which evaluates whether it is possible to accept PD on particular position, and whether the requirements of the position do not exclude the particular disability. It is also important to define specifications for the position in a particular company. The same job can vary in two independent companies in many aspects of workload or requirements for the employee.

The diploma thesis is quite general in its nature and it cannot cover the whole topic. Follow-up research would be appropriate, but with focusing on a specific disability or at least a specific type of disability. Everything should be based on field research in various companies employing PD. It would not be necessary to cover only ICS, but it should demonstrate specific characteristics of disability and job specification for every person in the position.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] HOLOUŠOVÁ, D. – KROBOTOVÁ, M. Diplomové a závěrečné práce. 1 vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, 2004. 117 s. ISBN 80 – 244 – 0458 – 3.
- [2] ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street Survival). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001. 357 s. ISBN 80 – 86244 – 19 – 9.
- [3] GRUBER, D. Zlatá kniha komunikace. 1. vyd. Ostrava: Repronis Ostrava, 2005. 249 s. ISBN 80 – 7329 – 092 – 8.
- [4] NÁCHODSKÝ, Z. Nebojte se bránit. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2006. 336 s. ISBN 80 – 86795 – 43 – 8.
- [5] MALÁNÍK, Z. – JANKOVÝCH, R. Zbrojní průkaz. Aktuální testové otázky ke zkoušce odborné způsobilosti. 1. vyd. Brno: Nosova tiskárna, 2007. 100 s. ISBN 978 – 80 – 239 – 9470 – 4.
- [6] NOVOTNÝ, F. Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit? 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006. 114 s. ISBN 80 – 86920 – 10 – 0.
- [7] BUBENÍČKOVÁ, Hana. *SONS ČR* [online]. 2002 [cit. 2010-05-04]. Bariéry osob se zdravotním postižením. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/docs/e-bariery/>>.
- [8] HRUŠOVÁ, Monika. *IDNES.cz* [online]. 16.4.2010 [cit. 2010-05-05]. Z plné invalidity rovnou do práce. I to přinesla revoluce v invalidních penzích. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/z-plne-invalidity-rovnou-do-prace-i-to-prinesla-revoluce-v-invalidnich-penzich-1ys-/viteze.asp?c=A100415_095209_viteze_hru>.
- [9] RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *MOPO* [online]. 2004 [cit. 2010-04-25]. MOPO - Monitoring a evaluace potřeb. Dostupné z WWW: <<http://www.mopo-cz.eu/stranky/integrace-zdravotne-postizenych-na-pracovni-trh>>.
- [10] ŠEBELOVÁ, Hana. *Měšec* [online]. 15. 5. 2006 [cit. 2010-04-25]. Zdravotně postižení chtějí pracovat - Měšec.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/zdravotne-postizeni-chteji-pracovat/>>.

- [11] *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2002, 8. 11. 2006 [cit. 2010-04-25]. Katalog zaměstnavatelů OZP. Dostupné z WWW: <<https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/katalogorganizaceozp>>.
- [12] *Svaz tělesně postižených Vsetín* [online]. 2006 [cit. 2010-05-04]. Svaz tělesně postižených Vsetín. Dostupné z WWW: <http://stp.unas.cz/stp_text.html>.
- [13] ČSU [online]. 9.3.2010 [cit. 2010-05-13]. Průměrné mzdy v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/2009-pmz>>.
- [14] RANDLOVÁ, Nataša; SUCHÁ, Barbora. *Epravo.cz* [online]. 19.1.2010 [cit. 2010-05-13]. Průměrná mzda za rok 2009 a praktické dopady jejího vyhlášení, včetně zaměstnávání osob zdravotně postižených. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/prumerna-mzda-za-rok-2009-a-prakticke-dopady-jejeho-vyhlaseni-vcetne-zamestnavani-osob-zdravotne-postizenych-59829.html>>.
- [15] *Business.center.cz* [online]. 2004, 1.1.2010 [cit. 2010-05-16]. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - Část III. - Zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zamestnanost/cast3.aspx>>.
- [16] MELICHÁREK, Zdeněk. *Účinek pohybového programu na psychotické klienty s diagnózou schizofrenie*. Bratislava, 2009. 196 s. Disertační práce. Univerzita Komenského v Bratislavě.
- [17] ADIP [online]. 2006 [cit. 2010-05-23]. Vhodné pracovní pozice. Dostupné z WWW: <<http://www.praceprozp.cz/hledani-prace/seznam-zvlaste-vhodnych-pracovnich.html>>.
- [18] *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2010 [cit. 2010-05-24]. Čtrvletní. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>.
- [19] *Cesta domů* [online]. 1999 [cit. 2010-05-24]. Postoj k nemoci. Dostupné z WWW: <<http://www.umirani.cz/faze-vyrovnani-se-s-nemoci.html>>.
- [20] *Wikipedie, otevřená encyklopedi* [online]. 2008 [cit. 2010-05-25]. Ergoterapie. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ergoterapie>>.

- [21] *Infoposel* [online]. 11.12.2009 [cit. 2010-05-26]. Zdravotně postižení a kariéra. Dostupné z WWW: <<http://www.infoposel.cz/index.php?idm=clanky&idr=24&idc=1260404135>>.
- [22] *KTP* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Bezpečnost a ochrana majetku a osob. Dostupné z WWW: <<http://ktp.istp.cz/charlie/expert2/act/step2.act?lh=0&sm1=6>>.
- [23] *ADIP* [online]. 2006 [cit. 2010-05-26]. Tržiště práce. Dostupné z WWW: <<http://www.praceprozp.cz/hledani-prace/trziste-pracovnich-nabidek.html>>.
- [24] *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2006 [cit. 2010-05-26]. Katalog zaměstnavatelů OZP. Dostupné z WWW: <<https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/katalogorganizaceozp>>.
- [25] *Lidské zdroje* [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Průzkumy projektu Alternativa. Dostupné z WWW: <www.lidske-zdroje.org/cs/aktuality/pruzkumy-projektu-alternativa-2010/>.
- [26] KOREJS, Michal. *Investujeme.cz* [online]. 26.2.2010 [cit. 2010-05-31]. Invalidita 2010: Podmínky zpřísnily, důchody klesly . Dostupné z WWW: <<http://www.investujeme.cz/clanky/invalidita-2010-podminky-zprisnily-duchody-klesly/>>.
- [27] SKALOVÁ, Jana. *Finance.cz* [online]. 7.10.2009 [cit. 2010-05-31]. Proč lidé se zdravotním postižením nepracují?. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/236365-proc-lide-se-zdravotnim-postizenim-nepracuji-/>>.
- [28] GOLA, Petr. *Měšec.cz* [online]. 11. 10. 2004 [cit. 2010-05-31]. Evropská unie se o postižené stará příkladně. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/evropska-unie-se-o-postizene-stara-prikladne/>>.
- [29] *Kartotéka typových pozic* [online]. 26.3.2010 [cit. 2010-06-03]. Dostupné z WWW: <<http://ktp.istp.cz/charlie/expert2/act/step2.act?lh=0&sm1=6>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- OZP Osoba zdravotně postižená
- PKB Průmysl komerční bezpečnosti
- PD Person/people with disability
- ICS Industry of commercial security

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – Zdravotní postižení celkem.....	16
Graf č. 2 – Příčiny vzniku zdravotních postižení.....	19
Graf č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání osob zdravotně postižených	30
Graf č. 4 – Typy nabízených flexibilních úvazků.....	44
Graf č. 5 – Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.....	44
Graf č. 6 – Zájem zaměstnanců o flexibilní úvazky	45
Graf č. 7 – Věk respondentů.....	52
Graf č. 8 – Doba pracovního poměru u INTEGRA VD.....	53
Graf č. 9 – Pracovní pozice.....	54
Graf č. 10 – Máte k výkonu povolání speciální pomůcky?	54
Graf č. 11 – Máte upravenou pracovní dobu, nebo jiné režimové opatření?	55
Graf č. 12 – Máte uzpůsobené pracovní prostředí?.....	56
Graf č. 13 – Myslíte si, že vás vaše postižení omezuje ve výkonu povolání?	56
Graf č. 14 – Jste v invalidním důchodu?.....	57
Graf č. 15 – Jaký máte stupeň invalidity?	57
Graf č. 16 – Víte o jiných možnostech, kde se dozvědět o práci pro OZP?	58

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 – Rozdělení zdravotně postižených dle typu postižení.....	15
Tab. č. 2 – Příčiny vzniku zdravotních postižení.....	18
Tab. č. 3 – Příspěvky státního rozpočtu na podporu zaměstnávání OZP	19
Tab. č. 4 – Stupně invalidity.....	22
Tab. č. 5 – Potřebná doba pojištění	22
Tab. č. 6 – Výpočet příspěvku na rekvalifikaci	23
Tab. č. 7 – Příspěvek na zřízení společensky pracovního místa	25
Tab. č. 8 – Nejvyšší dosažené vzdělání osob zdravotně postižených	29
Tab. č. 9 – Počet ZP ucházejících se o práci k 31.3.2010.....	33
Tab. č. 10 – Stupně invalidity v ČR.....	40
Tab. č. 11 – Věk respondentů.	52
Tab. č. 12 – Doba pracovního poměru v INTEGRA VD.	53
Tab. č. 13 – Pracovní pozice.	53
Tab. č. 14 – Máte k výkonu povolání speciální pomůcky?	54
Tab. č. 15 – Máte upravenou pracovní dobu, nebo jiné režimové opatření?	55
Tab. č. 16 – Máte uzpůsobené pracovní prostředí?.....	55
Tab. č. 17 – Myslíte si, že vás vaše postižení omezuje ve výkonu povolání?.....	56
Tab. č. 18 – Jste v invalidním důchodu?	57
Tab. č. 19 – Jaký máte stupeň invalidity?.....	57
Tab. č. 20 – Víte o jiných možnostech, kde se dozvědět o práci pro OZP?	58
Tab. č. 21 – Pracovní podmínky bezpečnostního pracovníka	63
Tab. č. 22 - Pracovní podmínky bezpečnostního technologa	64
Tab. č. 23 – Osobnostní požadavky bezpečnostního technologa	65
Tab. č. 24 – Pracovní podmínky detektiva vyšetřovatele.....	66
Tab. č. 25 – Pracovní podmínky strážného	68
Tab. č. 26 – Osobnostní požadavky strážného	69
Tab. č. 27 – Fyzické schopnosti strážného.....	69
Tab. č. 28 – Pracovní podmínky vrátného	71
Tab. č. 29 – Osobnostní požadavky - Vrátný.....	71
Tab. č. 30 – Fyzické schopnosti - Vrátný	72
Tab. č. 31 – Pracovní podmínky – Pracovník dohledového centra	74

Tab. č. 32 – Osobnostní požadavky – Pracovník dohledového centra	74
Tab. č. 33 – Pracovní podmínky – Technik poplachových systémů	76
Tab. č. 34 – Osobnostní požadavky – Technik poplachových systémů	77
Tab. č. 35 - Pracovní pozice v PKB pro široké spektrum OZP.	89
Tab. č. 36 – Pracovní pozice v PKB pro užší spektrum OZP	89

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Zdravotní postižení odůvodňující přiznání mimořádných výhod

5. PŘÍLOHA P I: ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ ODŮVODŇUJÍCÍ PŘÍZNÁNÍ MIMOŘÁDNÝCH VÝHOD

1. Mimořádné výhody I. stupně (průkaz TP) se přiznávají v těchto případech postižení:

- a. ztráta úchopové schopnosti nebo podstatné omezení funkce horní končetiny (například na podkladě anatomické ztráty, ochrnutí, mízního edému),
- b. anatomická ztráta několika prstů na obou nohou nebo ztráta nohy v kloubu Lisfrankově nebo Chopartově a výše, až po bérec včetně,
- c. podstatné omezení funkce jedné dolní končetiny (například na podkladě funkčně významné parézy, arthrózy kolenního a kyčelního kloubu nebo ztuhnutí kolenního nebo kyčelního kloubu, stav po endoprotéze, pakloub bérce nebo stehenní kosti),
- d. omezení funkce dvou končetin (například na podkladě lehké hemiparézy nebo paraparézy, arthrotického postižení nosných kloubů obou dolních končetin, těžší formy osteoporózy, polyneuropathií, nestability kloubů nebo zánětlivého postižení kloubů),
- e. zkrácení jedné dolní končetiny přesahující 5 cm,
- f. onemocnění páteře, stavy po operacích a úrazech páteře s přetrvávajícími projevy nervového a svalového dráždění, insuficiencí svalového korzetu a omezením pohyblivosti dvou úseků páteře,
- g. postižení cév jedné dolní končetiny s těžkou poruchou krevního oběhu (například s trofickými změnami, mízním edémem, klaudikacemi, s těžkým varikosním komplexem),
- h. záchvatová onemocnění různé etiologie spojená s opakovanými poruchami vědomí, závrativé stavy.

2. Mimořádné výhody II. stupně (průkaz ZTP) se přiznávají v těchto případech postižení:

- a. anatomická ztráta jedné dolní končetiny v kolenním kloubu nebo ve stehně,
- b. anatomická ztráta dvou dolních končetin v úrovni Lisfrankova nebo Chopartova kloubu a výše,
- c. funkční ztráta jedné dolní končetiny (například na podkladě těžkého ochrnutí nebo plegie této končetiny, těžké poruchy funkce dvou nosných kloubů se ztrátou oporné funkce končetiny, stav po implantaci endoprotézy kyčelního nebo kolenního kloubu s výrazně porušenou funkcí operované končetiny),
- d. současné funkčně významné anatomické ztráty části jedné dolní a jedné horní končetiny nebo obou horních končetin v úrovni bérce a předloktí,

- e. podstatné omezení funkce dvou končetin se závažnými poruchami pohybových schopností při neurologických, zánětlivých, degenerativních nebo systémových onemocněních pohybového aparátu (například na podkladě středně těžké hemiparézy nebo paraparézy, podstatného omezení hybnosti kyčelních a kolenních kloubů zpravidla o polovinu rozsahu kloubních exkurzí),
- f. onemocnění páteře, stavy po operacích a úrazech páteře se středně těžkými parézami, výraznými svalovými atrofiemi nebo se závažnými deformitami páteře s omezením exkurzí hrudníku, ztuhnutím tří úseků páteře,
- g. těžké obliterace cév obou dolních končetin s výrazným trofickým postižením a výrazným funkčním postižením hybnosti,
- h. chronické vady a nemoci interního charakteru značně ztěžující pohybovou schopnost (například vady a nemoci srdce s recidivující oběhovou nedostatečností trvající i při zavedené léčbě, dechová nedostatečnost těžkého stupně, selhání ledvin ve stadiu dialýzy, provázené závažnými tělesnými komplikacemi, onkologická onemocnění s nepříznivými průvodními projevy na pohybové a orientační schopnosti),
- i. oboustranná praktická hluchota nebo oboustranná úplná hluchota, kterou se rozumí celková ztráta slyšení podle Fowlera 85 % a více, více než 70 dB,
- j. kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta slyšení podle Fowlera 40 až 65 %, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické omezení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,
- k. oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum rovné nebo lepší než 1/60.

3. Mimořádné výhody III. stupně (průkaz ZTP/P) se přiznávají v těchto případech postižení:

- a. anatomická ztráta dolní končetiny vysoko ve stehně s anatomicky nepříznivým pahýlem nebo v kyčli,
- b. anatomická ztráta obou končetin v bércích a výše nebo ztráta podstatných částí horní a dolní končetiny v úrovni pažní a stehenní kosti nebo obou horních končetin v úrovni paže,
- c. funkční ztráta jedné dolní a jedné horní končetiny (například hemiplegie nebo těžká hemiparéza) nebo obou dolních končetin (například paraplegie nebo těžká paraparéza, těžká destrukce kolenních a kyčelních kloubů),
- d. těžká porucha pohyblivosti na základě závažného postižení několika funkčních celků pohybového ústrojí s odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, páteř, pánev, končetina,
- e. disproporční poruchy růstu provázené závažnými deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,

- f. dlouhodobé multiorgánové selhávání dvou a více orgánů, pokud podstatně omezuje pohybové nebo orientační schopnosti,
  - g. neúplná (praktická) nevidomost obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60, 1/50 až světlocit nebo omezení zorného pole do 5 st. kolem centrální fixace, i když centrální ostrost není postižena, nebo úplná nevidomost obou očí, kterou se rozumí ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí,
  - h. oboustranná praktická hluchota nebo oboustranná úplná hluchota u dětí do ukončení povinné školní docházky,
  - i. střední, těžká a hluboká mentální retardace nebo demence, je-li IQ horší než 50, psychické postižení s dlouhodobými těžkými poruchami orientace a komunikace,
  - j. kombinované těžké postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti až hluchoty, kterou se rozumí ztráta slyšení podle Fowlera horší než 65 %, a oboustranné těžké ztráty zraku.
4. Mimořádné výhody I., II. nebo III. stupně lze přiznat také v případech nemocí a vad neuvedených v bodech 1 až 3, pokud podstatně omezují pohybovou nebo orientační schopnost, a to podle rozsahu a tíže funkčních důsledků srovnatelných s indikacemi uvedenými v bodech 1 až 3.

1. Mimořádné výhody I. stupně (průkaz TP):

- a) nárok na vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob kromě autobusů a vlaků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky,
- b) nárok na přednost při osobním projednávání jejich záležitostí, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání; za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

2. Mimořádné výhody II. stupně (průkaz ZTP):

- a) výhody uvedené v bodu 1,
- b) nárok na bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvaji, trolejbusy, autobusy, metrem),
- c) sleva 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a 75 % sleva v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

3. Mimořádné výhody III. stupně (průkaz ZTP/P):

- a) výhody uvedené v bodech 1 a 2,
- b) nárok na bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě
- c) u úplně nebo prakticky nevidomých nárok na bezplatnou přepravu vodícího psa, pokud je nedoprovází průvodce.

Dále **může** být držitelům průkazů **ZTP a ZTP/P** poskytnuta sleva poloviny vstupného na divadelní a filmová představení, koncerty a jiné kulturní a sportovní podniky. Při poskytování slevy držitelům průkazu ZTP/P se poskytne sleva poloviny vstupného i jejich průvodci. Průkazy ZTP a ZTP/P nahrazují **dálniční nálepkou**.